

Univerzita Karlova v Praze

Právnická fakulta

Katedra obchodního práva

Diplomová práce

Leniency program v soutěžním právu

Autor: Martin Duch

Vedoucí práce: JUDr. Vít Horáček, Ph.D.

Datum: 2013

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma “Leniency program v soutěžním právu” zpracoval samostatně. Veškeré prameny a zdroje informací, které jsem použil k sepsání této práce, jsou citovány v poznámkách pod čarou a jsou uvedeny v seznamu použitých pramenů a literatury.

V Praze .....

.....

Martin Duch

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu své diplomové práce JUDr. Vítu Horáčkovi, Ph.D. za ochotu spolupracovat se mnou na individuálním tématu diplomové práce, za cenné, podnětné připomínky a rady a odborné vedení.

1 Obsah

1	Obsah.....	4
1.	ÚVOD.....	6
2	OBECNĚ O LENIENCY PROGRAMU	7
2.1	Podstata leniency programu.....	7
2.2	Požadavky na úspěšný leniency program	8
2.3	Garance základních procesních práv	11
3.	LENIENCY PROGRAM V EVROPSKÉM PRÁVU.....	14
3.1	Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů z roku 1996 ...	14
3.1.1	Podmínky neuložení a snížení pokuty.....	14
3.1.2	Efekt Oznámení 1996	15
3.2	Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů 2002	16
3.2.1	Ochrana před pokutami	17
3.2.2	Snížení pokuty.....	20
3.2.3	Procedurální aspekty.....	21
3.2.4	Efekt Oznámení 2002	22
3.3	Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů 2006	23
3.3.1	Ochrana před pokutami	24
3.3.2	Snížení pokuty.....	27
3.3.3	Snížení pokuty mimo Leniency program.....	29
3.3.4	Efekt Oznámení 2006	30
4.	ECN A MODELOVÝ LENIENCY PROGRAM.....	32
4.1	Evropská soutěžní síť a základní zásady fungování.....	32
4.2	ECN Modelový leniency program	35
4.3	Revidovaný ECN Modelový leniency program	36
5.	LENIENCY PROGRAM V ČESKÉM PRÁVU	38
5.1	Leniency program z roku 2001	38
5.2	Leniency program z roku 2007	39
5.3	Zakotvení Leniency programu v zákoně	42
5.4	Aplikační praxe leniency programu	44
5.5	Kriminalizace protisoutěžního jednání a Leniency program v českém právu	46
6.	SOUKROMOPRÁVNÍ VYMÁHANÍ SOUTĚŽNÍHO PRÁVA A LENIENCY PROGRAM.....	48
6.1	Vztah mezi veřejným a soukromým prosazováním práva	48
6.2	Způsoby jak získat přístup k důkazům	49

6.3	Rozsudek Pfeiderer a jeho důsledky	51
6.3.1	Následky rozhodnutí ve věci Pfeiderer pro leniency programy.....	53
6.4	Přístup k dokumentům přes nařízení o přístupu k dokumentům	55
6.4.1	Rozhodnutí CDC a EnBW	56
6.5	Legislativní návrh.....	58
7.	ZÁVĚR	59
	Seznam zkratk.....	62
	Bibliografie	63

1. ÚVOD

Jednou z priorit Evropské Unie, stejně tak členských států je funkční hospodářská soutěž, která je nezbytná k efektivnímu fungování jednotného vnitřního trhu EU. Prof. Knapp vymezuje pojem hospodářské soutěže jako „soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže straně tržních vztahů (nabídky či poptávky) k dosažení hospodářského výsledku záležejícího v uskutečnění směny výrobků nebo služeb s týmiž potencionálními účastníky trhu, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a vytváří na straně druhých potencionálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěžními nabídkami či poptávkami.“¹

Nicméně, s vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, „veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu.“² Tyto dohody známé jako kartely představují nejvážnější hrozbu pro hospodářskou soutěž, protože uměle snižují, nebo úplně eliminují soutěž na trhu, a tím zvyšují ceny pro konečné spotřebitele, jakož i snižují celkovou konkurenceschopnost.

Tato práce se zabývá leniency programem v soutěžním právu a klade si za cíl zhodnotit pravidla a efektivitu fungování evropského a českého leniency programu, aktuální problémy, kterým momentálně program čelí, zejména v souvislosti se soukromoprávním vymáháním práva. Práce v druhé kapitole pojednává o obecném pohledu na Leniency program, na podmínky, za jakých okolností může být úspěšný. Třetí kapitola se věnuje evropskému leniency programu, jeho vývoji od představení v roce 1996 až do dnešní podoby, aplikační praxi a kritickému hodnocení programu. Čtvrtá kapitola stručně představuje Evropskou soutěžní síť a evropský modelový leniency program. Pátá kapitola se zabývá českou verzí leniency programu, jeho aktuálním vývojem, aplikační praxí a zároveň kriminalizací protisoutěžního jednání v souvislosti s leniency programem. Poslední kapitola je věnována soukromoprávnímu vymáhání soutěžního práva, zejména s ohledem na současnou judikaturu, která ohrožuje samotný leniency program.

---

¹ Knap, K. Právo hospodářské soutěže. Praha: Orbis, 1973, s. 17

² Čl. 101 Smlouvy o fungování Evropské Unie

2 OBECNĚ O LENIENCY PROGRAMU

2.1 Podstata leniency programu

Odhalování kartelů je jednou z priorit v agendě Evropské Komise. Obecně existují tři způsoby jak odhalovat kartely. Vyšetřování ze strany soutěžního orgánu ex officio, vyšetřování na základě žádosti, nebo vyšetřování prostřednictvím leniency programu. V současné době si tato metoda získala velkou oblibu, protože vzhledem k utajené povaze kartelových dohod je jejich detekce výzvou, vyšetřování těchto případů je nákladné a dlouhotrvající.³ Proto je v současné době využívání leniency programů při odhalování zakázaných dohod populární a prostřednictvím leniency je odhalena většina kartelů.

První leniency program, který poskytoval jenom imunitu před trestním stíháním, byl zaveden v USA v roce 1978.⁴ Jeho základem bylo udělení imunity v případě, že dojde k oznámení kartelu ještě před zahájením vyšetřování. Program však nebyl příliš efektivní, až do jeho nahrazení v roce 1993. Nově vytvořený program byl modifikován tak, aby vytvořil efektivní nástroj pro boj s kartely. První evropský leniency program Komise představila v roce 1996. Ten byl inspirován zejména americkým leniency programem. Dále byl program přepracován v letech 2002 a 2006. Česká republika zavedla první leniency program v roce 2001 a v roce 2007 došlo k jeho přepracování podle evropského programu z roku 2006 a ECN Modelového leniency programu.

Jenom první žadatel a věžňovo dilema

Základní myšlenkou leniency programu pro boj s kartely je snažit se využít nestability zakázaných kartelových dohod. Členové kartelu si nemohou být jistí, jaký může mít leniency program vliv na druhého člena kartelu, čím se vytváří atmosféra napětí a nedůvěry.⁵

---

³Wills, W., Leniency in Antitrust enforcement: Theory and practice”, World Competition 2007, s. 25-64

⁴ Motta, M. Competition Policy: Theory and Practice. Cambridge, Cambridge University Press, 2004, s 193.

⁵ Cooter /Garoupa, The Virtuous Circle of Distrust: A Mechanism to deter bribes and other cooperative crimes, str. 1, dostupné na: <http://www.escholarship.org/uc/item/83c0k3wc#page-2>

V této atmosféře nedůvěry uvnitř kartelu se společnost snaží být první, kdo „práskne“ (whistleblow) své konspirátory a zajistí si tím na oplátku imunitu.⁶ Jedním z cílů programu je tedy vytvořit tzv. „závod k soutěžní autoritě“ (race to the courthouse).⁷

Z hlediska teorie her může být program popsán jako snaha o vytvoření „věžňova dilema“ pro členy kartelu.⁸ Společnost zapojená v kartelovém jednání si může vybrat spolupráci s ostatními společnostmi, tj. držet se kartelové dohody, nebo se rozhodne oznámit kartelové jednání. Věžňovo dilema je vlastně hra s nedokonalými a neúplnými informacemi.⁹ Ve hře nedokonalých informací si hráči nejsou vědomi toho, jak se zachovali ostatní hráči, když se rozhodují přijat své vlastní rozhodnutí. Naopak, ve hře dokonalých informací hráči vědí vše, co se bude dít, na základě čeho můžou udělat rozhodnutí.¹⁰ Myšlenkou teda je, že dva hráči ve hře si mohou vybrat mezi dvěma rozhodnutími, a to buď spolupracovat (mezi sebou), nebo zradit. Pokud se oba rozhodnou spolupracovat, oba získají, ale pokud jen jeden z nich spolupracuje, ten druhý, který zradil, získá více. Pokud zradí oba, oba ztratí, nebo získají jen velmi málo, ne však tolik jak kdyby zradil jen jeden.

2.2 Požadavky na úspěšný leniency program

Za posledních 20 let co se leniency program aktivně využívá, byly na základě zkušenosti s užíváním programu stanoveny základní požadavky na úspěšný program.

Přísné sankce

Velmi důležitým předpokladem je jasná, srozumitelná, transparentní a především přísná sankční politika.¹¹ Při ukládání sankcí se uplatňují dva druhy, a to sankce administrativní

---

⁶Spratling, G., Making companies an offer they shouldn't refuse, speech presented at the Bar Association of the District Columbia's 35th Annual Symposium on Associations and Antitrust, dostupná na: <http://www.justice.gov/atr/public/speeches/2247.htm>

⁷ Hammond, "Detecting and Deterring Cartel Activity through an effective Leniency Program", speech presented before the International Workshop on Cartels, 21.11.2000,

⁸ Srov. Cooter / Garoupa, The Virtuous Circle of Distrust: A Mechanism to deter bribes and other cooperative crimes,

⁹ Neyrinck, "Granting Incentives, Deterring Collusion: The Leniency Policy", Working Paper, Institut D'études Juridiques Europeennes (IEJE) N 2/2009, s 6;

¹⁰ Binmore, K., Playing for Real. A text on Game Theory., Oxford, Oxford University Press, 2007, s. 46., Norman, N., "Granting Incentives, Deterring Collusion: The Leniency Policy, Working paper N2/2009, available at: <http://local.droit.ulg.ac.be/sa/ieje/fileadmin/IEJE/WP/working-paper-2-2009.pdf>

¹¹ Wills, W. P. J. Optimal antitrust Fines: Theory and Practice. World Competition, 2006, č. 29(2), s. 183-208

(finanční postih), nebo sankce trestněprávní. V České republice je umožněno ukládat oba druhy sankcí, kdežto Komise dle evropského leniency programu je oprávněna uplatnit jen sankci finanční, a to jen pro podniky, nikoliv jednotlivce, i když nařízení č. 1/2003 opravňuje národní soutěžní autority (NCA) při aplikování evropského soutěžního práva udělit i trestněprávní sankce.¹² Maximální výše pokuty, kterou Komise může uložit, je 10 % celkového obrátu podniku za předchozí hospodářský rok.¹³ Úřad pro ochranu hospodářské soutěže může soutěžiteli za uzavření kartelové dohody uložit pokutu do výše 10 % čistého obrátu dosaženého za poslední ukončené účetní období nebo 10 mil. Kč, přičemž se ukládá vyšší z těchto dvou částek.¹⁴ Trestní zákoník zároveň zavedl trestní sankce pro fyzické osoby za uzavření horizontální kartelové dohody, a to trest odnětí svobody až na osm let (nejvyšší hranice), zákaz činnosti, propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty.¹⁵

Přetrvává diskuse, jestli je finanční sankce dostatečná, anebo jsou potřeba další trestněprávní sankce. Pokud je sankcí za zakázané kartelové jednání pouze finanční postih, musí být pokuta natolik represivní, aby na ni nebylo nahlíženo pouze jako na nezbytný náklad nebo daň úspěšného podnikání.¹⁶ Všeobecně se má za to, že nebezpečí trestního postihu (trestu odnětí svobody) bude pro manažery společností vždy dostatečnou výstrahou, pro kterou budou zvažovat výhodnost účasti na zakázané dohodě.¹⁷ Absolutní výše sankcí uložených Komisí v posledních letech ukazuje, že Komise učinila krok správným směrem a tento trend bude pokračovat i nadále, protože Pokyny pro výpočet pokut z roku 2006 jsou ještě tvrdší, než pokyny z roku 1998.

Vysoké riziko odhalení

Dalším předpokladem pro vybudování účinného programu je nastolit skutečný strach z odhalení. Pokud společnosti vnímají riziko odhalení soutěžními orgány jako velmi malé, pak ani maximální sankce nebude stačit na odrazení od kartelové činnosti. Stejně tak společnosti nebudou mít důvod hlásit své provinění soutěžním orgánům výměnou za

---

¹² Umožňuje to čl. 5, nařízení 1/2003, srovnej: Wills, W., *Efficiency and Justice in European Antitrust Enforcement*, Hart Publishing 2008, s.169

¹³ Čl. 23 odst. 2 písm. a) Nařízení 1/2003

¹⁴ §22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže.

¹⁵ 248 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

¹⁶ Hammond, S. D. *Cornerstones of an Effective Leniency Program*. U. S. Department of Justice, Dostupný z: <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206611.pdf>

¹⁷ *ibid*

imunitu, nebo snížení pokuty. Proto musí veřejnoprávní soutěžní instituce vytvořit prostředí, v němž se obchodní vedení bude obávat buď uzavřít dohodu o kartelu, nebo nadále pokračovat v kartelové činnosti.¹⁸

Nařízení č. 1/2003 přineslo Komisi nové a větší vyšetřovací pravomoci. Nejdůležitější jsou oprávnění k šetřením v obchodních prostorách bez předchozího oznámení, tzv. dawn raids, a k šetření v ostatních prostorech, včetně například soukromých obydlí a dopravních prostředků patřících členům statutárních orgánů a zaměstnancům šetřených podniků.¹⁹ Musí ovšem existovat důvodný předpoklad, že se v těchto prostorách nacházejí účetní knihy nebo jiné obchodní záznamy.²⁰ Komise má zároveň právo vstupovat do jakýchkoliv prostor, kontrolovat účetní knihy a ostatní obchodní záznamy bez ohledu na to, v jaké formě jsou uloženy, nahlížet do počítačů a emailové korespondence, pořizovat si kopie dokumentů a požadovat vysvětlení od zaměstnanců šetřené společnosti.²¹

Předvídatelnost a transparentnost.

Když člen kartelu zvažuje vystoupení z kartelu, měla by existovat určitá jistota, jak s ním bude zacházeno. Aby bylo možné tuto jistotu poskytnout, pravidla pro poskytování shovívavosti musí být transparentní a musí zajistit spravedlivé zacházení. Příkladem jsou Pokyny Komise pro výpočet pokut, jejichž cílem je poskytnout průhlednost a nestrannost rozhodnutí Komise dle předem určených kritérií.²²

Problém, zda by Komise měla nabídnout ještě větší předvídatelnost při stanovování pokut, je předmětem diskusí. Komise má stále určitý prostor k úvaze při zhodnocení různých faktorů, na základě kterých stanoví výši pokuty. Rovněž Tribunál uvedl, že předvídatelnost sankce nemusí být dokonalá: „Pokuta, která podléhá dostatečnému vymezení mezi minimální a maximální částkou může způsobit, že trest bude ještě víc efektivní jak z hlediska jeho použití, tak pro jeho odstrašující účinek.“²³ Na druhou stranu Tribunál v jiném rozhodnutí uvedl skutečnost, že „společnosti nejsou v pozici znát předem přesnou výši pokuty, kterou Komise uloží, není v rozporu se zásadou legality.“ Tribunál taky jasně

¹⁸ Hammond, S. D. Cornerstones of an Effective Leniency Program. U. S. Department of Justice, Dostupný z: <http://www.usdoj.gov/atr/public/speeches/206611.pdf>

¹⁹ Čl. 20 a 21 Nařízení č. 1/2003

²⁰ Čl. 21 odst 4 Nařízení

²¹ Čl. 20 Nařízení 1/2003

²² Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003,

²³ Rozhodnutí SPS ve věci- T-43/02, Jungbunzlauer AG v. Commission, body 84 a 90.

uvedl, že „cílem pokynů je průhlednost a nestrannost, nikoli schopnost předvídat výši pokut.“²⁴

Nicméně, tato rozhodnutí jsou zpochybňována. Je pochopitelné, že si Komise chce zachovat určitý prostor, aby mohla výši pokuty přizpůsobit podle podmínek případu. Tato úvaha však byla kritizována jako neslučitelná s ekonomickou strategií leniency programu. V případě, že pokuty jsou vždy nastaveny dostatečně vysoko, zvyšuje se tím předvídatelnost a zároveň se tím nezmírňuje odstrašující účinek. Pokud si manažeři budou vědomí toho, že výše pokut bude vždy příliš vysoká, analýza nákladů a přínosů bude pro ně vždy přesvědčivá.²⁵

2.3 Garance základních procesních práv

Nařízení č. 1/2003 sice výslovně uvádí, že rozhodnutí Komise o uložení pokuty na jeho základě trestněprávní nejsou²⁶, to však neznamená, že řízení ve věcech hospodářské soutěže nemá trestněprávní povahu v smyslu obsaženém v EULP. Evropský soud pro lidská práva ve své judikatuře²⁷ stanovil tři kritéria (alternativní), jestli se jedná o trestněprávní řízení a musí se uplatnit trestněprávní záruky dle čl. 6 EULP.²⁸

Odborná literatura zastává názor, že rozhodování v soutěžněprávních otázkách má trestněprávní povahu ve smyslu EULP.²⁹ Stejný názor vyslovili i generální advokátky Sharpston a Kokott v rozhodnutích ESD KME v. Commission³⁰ a SOLVAY v.

---

²⁴ Rozhodnutí SPS ve věci- T-15/02- BASF v. Commission, bod 250

²⁵ Joshua, J. M., That Uncertain Feeling : The Commission's 2002 Leniency Notice, Proceedings of 2006 EU Competition Law and Policy Workshop, European University Institute, Robert Schuman Centre for Advanced Studies, s. 24 dostupné na: <http://www.eui.eu/>

²⁶ Čl 23 odst 5 Nařízení

²⁷ Rozhodnutí EULP Engel and others 5100/71

²⁸ Tzv Engel kritéria – jedná se o delikt, který je svým právním řádem definován jako trestní čin, případně tak definován není, ale tato jeho charakteristika vyplývá ze samotné podstaty deliktu, anebo je tento závěr možno dovodit ze závažnosti sankce – srov. Petr, M. a kol., Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR, Praha. C.H.Beck 2010. s. 396

²⁹ Srov. Wils, W. The increased level of EU antitrust fines, judicial review and the European convention on human rights, World competition 2010, s.14-15; Bronckers, M., Vallery, A., No longer presumed guilty? The impact of fundamental rights on certain dogmas of EU competition law, World Competition 2011, 535-570

³⁰ Rozhodnutí SDEU ve věci KME v. Commission C-272/09

Commission.³¹ Stejně tak Tribunál v rozhodnutí Schindler konstatoval, že soutěžní právo patří na okraj čl. 6 EULP.³²

V důsledku výše uvedeného, platnosti Lisabonské smlouvy a Charty základních práv EU někteří³³ proto očekávají větší vymahatelnost lidských práv v soutěžněprávních věcech, zejména v souvislosti s právem na spravedlivý proces (přiměřená lhůta, nezávislý a nestranný soud, presumpce nevinny atd.).

Ne bis in idem

Zásada ne bis in idem zakazuje vícenásobné stíhání a trestání osoby za stejný čin. Tato zásada se může dostat do rozporu s paralelní aplikací národního a evropského soutěžního práva. K této otázce se ESD vyjádřil již v roce 1969 v rozsudku Walt Wilhelm³⁴, kdy judikoval, že jeden kartel může být předmětem dvou paralelních řízení, z důvodu, že každý z těchto právních řádů chrání rozdílný právní zájem. ESD potvrdil své předchozí rozhodnutí rozsudkem ve věci Aalborg Portland. Soud uvedl, že k uplatnění principu ne bis in idem je potřeba naplnění třech podmínek: musí jít o totožnosti jednání, totožnosti pachatele a totožnosti právem chráněného zájmu. Rozdílnost v objektu a různé právní zájmy, které dva právní systémy chrání, vylučují totožnost jednání a tudíž i porušení zásady ne bis in idem.³⁵ Poslední případ, kterým se SDEU zabýval, a kde potvrdil předchozí judikaturu je rozsudek ve věci Toshiba.³⁶ Soud se zabýval možným porušením zásady ne bis in idem, protože UOHS i Komise pokutovaly stejný kartel (PISU kartel). Soud rozhodl, že se nejedná o porušení zásady, protože nebyla naplněna první podmínka, a to totožnosti jednání. UOHS pokutoval kartel za zakázané jednání před vstupem do EU a Komise pokutovala kartel za jednání na území členských států.

---

³¹ Rozhodnutí SDEU ve věci SOLVAY v. Commission C-109/10

³² Rozhodnutí SPS SCHINDLER Holding and others v. Commission T-138/07

³³ Ameye, E., The interplay between human rights and competition law in the EU, ECLR 2004, 332-341; Riley, A., The modernisation of EU anti-cartel enforcement: will the European Commission grasp the opportunity?, ECLR 2010, 191-207

³⁴ Rozhodnutí ESD 14/68 Walt Wilhelm v. Bundeskartellamt

³⁵ rozhodnutí ESD ve věci Aalborg Portland C-204/00

³⁶ Rozhodnutí SDEU C-17/10 Toshiba corporation and Others v. Úřad na ochranu hospodářské soutěže

České soudy se zásadou ne bis in idem v soutěžních věcech zabývali zejména ve věci Tupperware³⁷, které bylo zrušeno krajským soudem pro porušení zásady pro použití českého i evropského soutěžního práva³⁸, rozsudek byl však NSS zrušen.³⁹ NSS konstatoval, že se nejednalo o porušení zásady ne bis in idem a odkázal na judikaturu ESD. Dalším případem bylo rozhodnutí týkající se PISU kartelu⁴⁰ (podrobněji v kapitole 5), kde byla položena předběžná otázka k SDEU (viz. Toshiba rozhodnutí).

---

³⁷ Rozhodnutí Úřadu ze dne 5. října 2005 Tupperware, sp.zn. S 9/05 a rozhodnutí předsedy Úřadu ze dne 14. prosince 2006 Tupperware, sp.zn. R 17/2005.

³⁸ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 1. listopadu 2007, sp. zn. 62 Ca 4/2007

³⁹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. prosince 2008, sp. zn. 7 Afs 7/2008

⁴⁰ Rozhodnutí Úřadu ze dne 9. února 2007 sp. zn. S 222/06-3113/2007/710

3. LENIENCY PROGRAM V EVROPSKÉM PRÁVU

3.1 Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů z roku 1996

V roce 1996 Komise představila svůj první leniency program. V úvodu Oznámení Komise uvedla: "některé podniky, které se kartelu účastní, chtějí ukončit svoje působení v kartelu a informovat Komisi o existenci zakázané kartelové dohody".⁴¹ Nicméně, riziko velké pokuty odrazovalo mnoho podniků. Z tohoto důvodu a s cílem poskytnout nějaké pobídky pro členy kartelu Komise zavedla program shovívavosti a stanovila podmínky pro osvobození od pokuty, nebo snížení pokuty pro člena kartelu ochotného „prásknout“ (whistleblow) své konspirátory.⁴²

3.1.1 Podmínky neuložení a snížení pokuty

Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů z roku 1996 (dále jen Oznámení 1996) se skládalo z pěti částí, kde část B, C a D se zabývala imunitou a snížením pokut.

Dle části B Oznámení 1996 mohli „ex ante“ žadatelé o imunitu dosáhnout snížení pokuty minimálně o 75%, pokud splnili několik kumulativních podmínek.⁴³ Podnik, který žádal Komisi o imunitu, musel informovat o tajné kartelové dohodě předtím, než Komise zahájila šetření (za předpokladu, že Komise neměla již dostatečné informace k prokázání existence kartelové dohody) a musel být zároveň první, který rozhodující důkazy předložil.⁴⁴ Dále byl požadavek na okamžité ukončení účasti v protiprávním jednání, nejpozději v okamžiku odhalení, a konečně žadatel nesměl být iniciátor a nemohl mít rozhodující roli.⁴⁵

---

⁴¹ Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (96/C 207/04), Část A, bod č. 2

⁴² Van Bael, I. & Bellis, F., *Competition Law of the European Community*, (2005), s. 1120

⁴³ Leniency oznámení 1996, část B

⁴⁴ Definování nových a rozhodujících důkazů („decisive evidence“) bylo plně v režii Komise a pro žadatele pak bylo těžké posoudit hodnotu důkazů

⁴⁵ V případě kartelu před-izolovaných trubek (Pre-Insulated Pipe Cartel case, O.J. L24/48 [1999]) Komise snížila pokutu žadateli jenom o 30% z důvodu, že se jednalo o vůdce kartelu.

Část C Oznámení 1996 se týkala „ex post“ žadatelů, kterým byla pokuta snížena v rozmezí 50 - 75% za předpokladu splnění výše uvedených podmínek.⁴⁶ Nakonec Oznámení 1996 v části D nabízelo snížení pokuty od 10 do 50% pod jedinou podmínkou, a to plné spolupráce žadatele s Komisí.

3.1.2 Efekt Oznámení 1996

Pozitivní zkušenost z USA nasvědčovala tomu, že leniency program může zvýšit míru odhalování kartelů.⁴⁷ Po uvedení leniency programu se počet případů řešených Komisí a výše uložených pokut dramaticky zvýšil. Proto není překvapující, že Generální ředitelství pro hospodářskou soutěž považovalo tento program za úspěch.⁴⁸ Za dobu uplatňování Oznámení 1996 se celková výše uložených pokut vyšplhala na 3,9 mld. Eur (pokuty uložené Komisi před odvoláním se k evropským soudům), v případech, kde bylo využito programu shovívavosti byli uloženy pokuty ve výši 2,6 mld. Eur.⁴⁹ V roce 2001 komisař pro hospodářskou soutěž Mario Monti prohlásil: „Oznámení o shovívavosti hraje zásadní roli při odhalování a trestání tajných kartelů.“⁵⁰ Další bývalá komisařka Neelie Kroes při mnoha příležitostech uvedla, jak úspěšné Oznámení 1996 bylo.⁵¹ „Leniency oznámení je nejučinnější generátor důležitých případů. Více než 100 žádostí bylo předloženo v rámci tohoto programu.“⁵²

V době platnosti Oznámení 1996 Komise vydala rozhodnutí týkající se kartelů v třiatřiceti případech, z čeho dvacet bylo zahájeno na základě leniency žádosti. Existují však velké pochybnosti o efektivitě Oznámení 1996. Z dvaceti případů otevřených na základě žádosti

---

⁴⁶ Vyjma podmínky být první

⁴⁷ Hammond, S.D.; Cornerstones of an Effective Leniency Program, Speech delivered to ICN Workshop on Leniency Programs, Sydney (November 2004); dostupný na: <http://www.justice.gov/atr/public/speeches/206611.htm>

⁴⁸ DG Competition Tisková zpráva, MEMO/02/23 dostupná na: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-02-23_en.htm

⁴⁹ Stephan, A., An Empirical Assessment of the 1996 Leniency Notice, University of East Anglia – Centre for Competition Policy, CPP Working paper no. 05-10, 2005, str. 4

⁵⁰ DG Competition Tisková zpráva, IP/01/1011, Competition Policy Newsletter 3/2001

⁵¹ Napr. N. Kroes, “Reinforcing the Fight against Cartels and Developing Private Antitrust Damage Actions: Two Tools for a more Competitive Europe,” Projev na Commission/IBA Joint Conference on EC Competition Policy, Brussels (Březen 2007)

⁵² odpověď komisařky Kroes na písemné otázky z Evropského parlamentu E-0890/09, E-0891/09, E-0892/09, Duben 2009

o leniency, čtrnáct se týkalo mezinárodních kartelů⁵³, které byly otevřeny buď předtím, nebo současně také DOJ (resp. sekci min. spravedlnosti USA zabývající se ochranou hospodářské soutěže). Proto je velmi pravděpodobné, že leniency program Komise nebyl podnětem k otevření těchto případů.

3.2 Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů 2002

Bylo všeobecně známo, že i přes jeho údajné úspěchy, Oznámení 1996 trpělo určitými nedostatky, které omezovaly jeho efektivitu.⁵⁴ Hlavní kritika se týkala nedostatečné jistoty, srozumitelnosti a určitosti.⁵⁵ Nedostatek určitosti spočíval v samotném znění, jelikož termíny jako „podněcovatel“ nebo podnik s „určující rolí“ byly neurčité a Komise neposkytla žádný návod, jak je vykládat nebo kdy budou podmínky pro aplikaci programu naplněny. Nedostatek jistoty tkvěl v tom, jak bude s firmou zacházeno poté, co se obrátí na Komisi, protože plná nebo velmi podstatná imunita byla k dispozici pouze v případě, že Komise ještě nezačala vyšetřování kartelové dohody nebo neměla dost důkazů.⁵⁶ Tato část byla problematická, protože potencionální žadatel si nemohl být jist, zda tomu tak bylo.

Při revizi oznámení navrhla Komise řešení k některým problémům. Byly identifikovány tři hlavní oblasti.⁵⁷ V první řadě nutnost poskytnout velmi významnou odměnu pro první podnik, který umožní Komisi stíhání kartelu. Za druhé stanovit objektivní, přísnější kritéria pro následující žadatele, aby pokuta byla snížena, jen pokud byly poskytnuty důkazy se skutečnou přidanou hodnotou vzhledem k šetření Komise. Za třetí se Komise snažila

---

⁵³ Stephan, A., An Empirical Assessment of the 1996 Leniency Notice, s. 7

⁵⁴ Srov. napr.: Arbault, F. and Peiro, F.; The Commission's new notice on immunity and reduction of fines in cartel cases: building on success ; Competition Policy Newsletter 2/2002, J.S. Sandhu, “The European Commission’s Leniency Policy: a success?”, ECLR 2007, 148-157; A. Riley, “The modernisation of EU anti-cartel enforcement: will the European Commission grasp the opportunity?”, ECLR 2010, 191-207, Bloom, M.; Despite Its Great Success, the EC Leniency Program Faces Great Challenges; King’s College London; European University Institute Robert Schuman Centre for Advanced Studies 2006 EU Competition Law and Policy Workshop/Proceedings

⁵⁵ ibid

⁵⁶ Oznámení 1996, Sekce B

⁵⁷ Arbault, F. and Peiro, F.; The Commission's new notice on immunity and reduction of fines in cartel cases: building on success ; Competition Policy Newsletter 2/2002, s. 18

zavést větší právní jistotu a transparentnost v systému, jelikož sama uznávala, že tyto nedostatky omezovaly účinnost programu.⁵⁸

Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů z roku 2002 (dále jen Oznámení 2002 je rozděleno do dvou samostatných částí. Oddíl A se zabývá odpuštěním pokuty a oddíl B snížením pokut. Obě části obsahují speciální procedurální ustanovení.

3.2.1 Ochrana před pokutami

Oznámení obsahuje dva alternativní testy, které musely být splněny, aby se žadatel kvalifikoval pro podmíněčné prominutí pokuty. Podmínky byly uvedeny v bodu 8 Oznámení z roku 2002.

Dle bodu 8 (a) Oznámení 2002 si může žadatel nárokovat imunitu, pokud jako první „předloží důkazy, které dle názoru Komise můžou umožnit, aby bylo provedeno šetření ve smyslu čl. 14 (3) Nařízení 17“. Žadatel tedy musel poskytnout Komisi dostatečně konkrétní a spolehlivé informace, které umožnily zahájení vyšetřování ("down raid").⁵⁹

Alternativně dle bodu 8 (b) oznámení 2002 si žadatel mohl nárokovat imunitu, pokud jako první „předložil důkazy, které dle názoru Komise umožnily, aby bylo prokázáno protiprávní jednání podle článku 81 Smlouvy o ES.“ V tomto případě Komise již provedla vyšetřování, nebo byla v pozici tak učinit, proto byly podmínky na získání imunity mnohem náročnější. Od žadatele se očekávalo, že poskytne velmi konkrétní a přímé důkazy o protiprávním jednání.⁶⁰

---

⁵⁸ Srov. Stephan, A., An Empirical Assessment of the 1996 Leniency Notice, Bloom, M., Despite Its Great Success, the EC Leniency Program Faces Great Challenges; King's College London; European University Institute

⁵⁹ Vyšetřování je vedeno dle č. 20 odst. 4 a 21.1 Nařízení 1/2003

⁶⁰ Arbault, F. and Peiro; The Commission's new notice on immunity and reduction of fines in cartel cases: building on success ; Competition Policy Newsletter 2/2002, s. 20

Nicméně pokuta mohla být odpuštěna jenom jednomu úspěšnému žadateli. V případě, že Komise již poskytla podmíněnou ochranu před pokutami podle bodu 8 (a), nikdo další nebyl způsobilý k ochraně dle bodu 8 (a) nebo 8 (b). Dalšímu žadateli pak zbyla možnost žádat o snížení pokuty podle oddílu B Oznámení 2002 za předpokladu, že Komise stále neměla dostatek důkazů umožňujících prokázat porušení článku 81 Smlouvy o ES.

Žadatel o imunitu měl zároveň „obecnou povinnost plně a průběžně spolupracovat s Komisí během správního řízení před Komisí.“ Žadatel musel sdělit všechny důkazy, které již měl ve svém držení, nebo které později získal.⁶¹ Komise rovněž očekávala neomezenou a bezprostřední spolupráci ze strany zaměstnanců podniku, kteří byli zapojeni do předmětných skutečností. Žadatel o imunitu musel zároveň ukončit účast na kartelové dohodě nejpozději v okamžiku, kdy podal žádost o imunitu.⁶² Podnik, který přijal opatření, která nutila jiné podniky k účasti na kartelu nebo k setrvání v kartelu, nebyl způsobilý k ochraně před pokutami.⁶³ Splnil-li však tento podnik příslušné požadavky a podmínky, mohl mít stále ještě nárok na snížení pokuty.

Oznámení 2002 představilo kroky ke snížení subjektivity požadavků, které žadatel musel splnit pro získání imunity nebo snížení pokuty. Podle Oznámení 1996 byl žadatel kvalifikován pro snížení pokuty na základě bodu B pouze tehdy, pokud „nepřinutil jiný podnik k účasti na kartelové dohodě“ a nejednal jako „iniciátor“, nebo nehrál „rozhodující roli“ v ilegální činnosti.⁶⁴ Pojmy „iniciátor“ („instigator“) a „rozhodující role“ („determining role“) byly velmi subjektivní. Například, jestliže se dva soutěžitelé dohodli na stanovení cen nebo na bid riggingu, oba by byli vyloučeni pro aplikaci Oznámení 1996. Na podnik, který inicioval kontakt s jeho konkurentem a navrhl dohodu lze pohlížet jako na "iniciátora", kdežto na druhého člena by se mohlo pohlížet jako na člena, který měl "určující roli" v zakázané dohodě (dohoda by neexistovala bez jeho účasti).⁶⁵ Sama Komise poznamenala, že „dosavadní zkušenosti ukázaly, že pojem iniciátor je poněkud vágní a do určité míry ohrožuje účinnost programu.“⁶⁶ Novým zněním vytvořila Komise jistotu, zejména u větších podniků (takových, které často poskytují klíčové informace, které malé a

---

⁶¹ Oznámení 2002, bod 11(a)

⁶² Oznámení 2002, bod 11(b)

⁶³ Ibid., bod 11(c)

⁶⁴ Oznámení 1996, Sekce B, bod e

⁶⁵ Arp, J. D., Swaak, Ch. R. A. A Tempting Offer: Immunity from Fines for Cartel Conduct under the European Commission's New Leniency Notice. *European Competition Law Review*, 2003, s. 61

⁶⁶ Ibid.; dostupné na: http://www.gibsondunn.com/fstore/documents/pubs/EU_Leniency_Notice.pdf

střední podniky nemohou poskytnout), že je neurčí jako klíčové pouze na základě ekonomické síly dané společnosti. Jak sama Komise uvedla v bodu 4 Oznámení 2002: „je v zájmu Společenství odměnit podniky zapojené do tohoto druhu protiprávního jednání, které jsou ochotny takové jednání ukončit a spolupracovat při vyšetřování Komise, nezávisle na ostatních podnicích zapojených do kartelu. Zájmy spotřebitelů a občanů na zjištění a potrestání kartelů převažují nad zájmy na pokutování podniků, které Komisi umožní takové praktiky odhalit a zakázat.“

Nicméně hlavní kritika (rovněž aktuálního Oznámení z roku 2006) se soustředí na situaci, kdy podnik, který je strůjcem a také vůdcem kartelové dohody, podporuje (nebo nutí) menší podniky, aby se zapojily do nezákonné kartelové dohody, a následně tento podnik sám podá žádost ke Komisi. Tento „ringleader“ dostane imunitu, zatímco jeho konkurenti budou čelit pokutám a případným žalobám o náhradu škody. Uložené pokuty dělají jeho konkurenty hospodářsky slabší a situace umožňuje získat tržní sílu na úkor ostatních členů kartelu. I když je všeobecný zájem na odhalování kartelů, dovoluji si pochybovat, že v tomto případě je silnější zájem spotřebitelů a občanů na tom, aby kartelová dohoda byla odhalena, než potrestat člena, který kartel vedl.

Pokud jde o povinnost obecné spolupráce, Komise v rozhodnutí *Italian Raw Tobacco*⁶⁷ rozšířila pojem spolupráce za pozitivní vymezení. Komise do této povinnosti zahrnuje zdržení se jakýchkoliv kroků, které by mohly narušit vyšetřování nebo její možnosti prokázat protiprávní jednání. Ve výše uvedeném rozhodnutí žadatel o imunitu sdělil ostatním konkurentům svou žádost, a to předtím než Komise provedla šetření. Tato akce ohrozila výsledek inspekce, únik byl záměrný a dobrovolný, a proto Komise rozhodla, že by tato akce měla být považována za porušení povinnosti spolupráce. Podmínečné udělení imunity bylo vzato zpět. Je však důležité poznamenat, že se nejedná o porušení povinnosti spolupráce, když ostatní členové kartelu sami dovodí existenci žádosti o ochranu před pokutami jako následek jednání žadatele, který ukončil svou účast na protiprávním jednání.⁶⁸

---

⁶⁷ COMP/C.38.281 . *Italian Raw Tobacco*

⁶⁸ *Ibid.* Odst. 431 – 440

3.2.2 Snížení pokuty

I když podnik nesplňoval podmínky pro udělení imunity, stále mohl být způsobilý podat žádost na snížení pokuty. Pro splnění podmínek musel podnik poskytnout důkazy představující "významnou přidanou hodnotu" ve vztahu k důkazům, které již Komise měla k dispozici v téže věci. Žadatel zároveň musel ukončit svou účast v protiprávním jednání.⁶⁹

Pojem "významná přidaná hodnota" nebyl zcela definován v oznámení 2002, protože význam může být stanoven pouze v rámci každého konkrétního případu. Nicméně bod 22 Oznámení 2002 říká: "důkaz bude představovat přidanou hodnotu, jestliže posiluje svou povahou a / nebo obsaženými podrobnostmi schopnost Komise dokázat dotyčné skutečnosti. Ve svém posouzení bude Komise obvykle připisovat větší hodnotu písemným důkazům než následně vytvořeným důkazům. Podobně platí, že vyšší hodnota se připisuje přímým důkazům než nepřímým."⁷⁰

Ve svém finálním rozhodnutí Komise určí, zda důkazy poskytnuté žadatelem představovaly významnou přidanou hodnotu („SAV“) ve vztahu k důkazům, které Komise již měla. Prvnímu podniku, který poskytne SAV důkazy bude pokuta snížena mezi 30 a 50%, druhému mezi 20 a 30%. Další podniky, které složily test významné přidané hodnoty, obdrží slevu až do výše 20%. Za účelem stanovení snížení pokuty v každém pásmu vzala Komise v úvahu dobu, kdy byly důkazy splňující test SAV předloženy (ve vztahu k fázi řízení před Komisí), a do jaké míry měly důkazy přidanou hodnotu. Zároveň pokud žadatel o shovívavost poskytl důkazy týkající se skutečností dříve Komisi neznámých, které mají přímý vliv na posouzení závažnosti nebo trvání kartelu, tyto skutečnosti nebudou brány v úvahu při stanovování výše pokuty, která bude uložena žadateli o shovívavost.⁷¹

---

⁶⁹ Oznámení 2002, bod 21

⁷⁰ Ibid, bod 22; Van Barlingen B., Barennes M., The European Commission's 2002 Leniency Notice in Practice, Competition Policy Newsletter 3/2005 s. 13

⁷¹ Oznámení 2002, bod 23

3.2.3 Procedurální aspekty

Způsob, jak zlepšit transparentnost a právní jistotu programu, bylo zavedení podmíněné imunity. Podnik se může rozhodnout, jestli hned poskytne Komisi všechny důkazy protiprávního jednání, které má k dispozici nebo alternativně může žadatel předložit důkazy v hypotetické podobě. Tento nový postup umožnil žadateli utvořit si představu o tom, zda bude splňovat podmínky dle bodu 8 (a) nebo 8 (b) Oznámení 2002 ještě před zpřístupněním totožnosti a ostatních skutečností Komisi.⁷²

Pokud žadatel zvolil hypotetický scénář, musí předložit Komisi souhrnný seznam důkazů, které odevzdá později. Seznam by měl velmi podrobně popisovat povahu a obsah důkazů (typ dokumentu, datum, informace obsažené, původ atd.).⁷³ Komise následně ověří, zda důkazy splňují kritéria nebo zda důkazy, které společnost navrhla zveřejnit (jak je popsáno v seznamu, který má Komise) by splňovaly kritéria. Následně Komise informuje žadatele o výsledku. V případě kladného stanoviska musí Komise zveřejnit informace, pokud tak již neučinila.⁷⁴ Komise následně poskytne podniku podmíněnou ochranu před pokutami v písemné formě. Pokud žadatel nesplňuje kritéria stanovená v bodě 8 (a) nebo 8 (b) Oznámení 2002, žadatel může vzít zpět zveřejněné důkazy nebo požádat Komisi o snížení pokuty dle oddílu B Oznámení 2002.⁷⁵

Komise rovněž formalizovala podobu prezentace znalostí o kartelu do tzv. „prohlášení podniku“ („corporate statements“). Kromě písemných prohlášení přijímá Komise i prohlášení ústní formou.⁷⁶ Cílem je povzbudit podniky, aby se přiznaly bez obav, že by jejich výpověď skončila jako důkaz v občanskoprávních sporech v cizí jurisdikci (zejména v USA).⁷⁷ Důkazy z těchto prohlášení jsou součástí spisu Komise a jsou nastaveny procesní záruky, které zabraňují třetím stranám získat jejich kopii. Komisi bylo zakázáno

---

⁷² Ysewyn, J., Jordan E. Cashing in on Cartels. *European Competition Law Review*, 2003, č. 6, s. 235-237

⁷³ Arbault, F. and Peiro, F.; The Commission's new notice on immunity and reduction of fines in cartel cases: building on success ; *Competition Policy Newsletter* 2/2002, s. 21

⁷⁴ Oznámení 2002, body 15 a 16

⁷⁵ Oznámení 2002, bod 17

⁷⁶ Možnosti podání prohlášení podniku nebyla zahrnuta v Oznámení 2002, Komise vydala v roce 2006 zvláštní dokument týkající se procedury dostupný na:
http://ec.europa.eu/comm/competition/cartels/legislation/2006_annex_en.pdf.

⁷⁷ Podrobněji kapitola 6

zveřejňovat nebo používat prohlášení pro jiný účel než pro vymáhání čl. 101 TFEU.⁷⁸ Všechna prohlášení mohou být použita jako důkaz.⁷⁹ Komise rovněž uznává hodnotu ústně podaných informací právního zástupce nebo svědka.⁸⁰

3.2.4 Efekt Oznámení 2002

V období od konce února 2002 do konce roku 2005 obdržela Komise 167 žádostí v rámci programu shovívavosti z roku 2002.⁸¹ Ve stejném období udělila Komise 51 rozhodnutí o podmíněčném prominutí pokuty. Ve stejném období Komise zamítla 23 žádostí.⁸² Nicméně dle prohlášení Komise jenom 10 případů bylo vyšetřováno paralelně s vyšetřováním DOJ (Department of Justice)^{83 84}, a to samo o sobě ukazuje zlepšení účinnosti EU leniency politiky. V porovnání s Oznámením 1996 byly žádosti o leniency učiněny z mnohem více sektorů ekonomiky (zemědělství, výroba oceli, stavebnictví, chemický průmysl, doprava, služby, papír a lesní průmysl, nebo grafitové výrobky). Změny provedené Oznámením 2002 se zdají být velmi účinné při odhalování kartelů. Bylo podáno dvakrát tolik žádostí o shovívavost. Rozhodnutí o odpuštění pokuty podle Oznámení 2002 byla pětikrát vyšší než podle oznámení 1996.⁸⁵ Dalším ze způsobů hodnocení účinnosti politiky shovívavosti, je pohled na inspekce Komise. Např. mezi roky 2002 a 2003 byly téměř dvě třetiny inspekcí provedeny na základě žádosti o shovívavost, z nichž téměř všechny vyústily v rozhodnutí.⁸⁶

---

⁷⁸ Požadavek nesdílení byl rozšířen na mezinárodní spolupráci, co ovlivnilo spolupráci mezi EU a US (např. dle EC-USA Competition Laws Co-operation Agreement, 1995).

⁷⁹ Soud prvního stupně v rozhodnutí Graphite electrodes potvrdil, že Komise je oprávněna se spoléhat pouze na prohlášení podniku jako důkaz; spojené věci - T-236/01, T-239/01, T-244/01 to T-246/01, T-251/01 a T-252/01 - Tokai Carbon Co. Ltd and Others v. Commission

⁸⁰ Arp, Swaak, s. 16

⁸¹ MEMO/02/23, dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-02-23_en.htm?locale=en

⁸² European Commission: Competition: Commission Leniency Notice – frequently asked questions. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-06-357_en.htm?locale=en

⁸³ Ibid

⁸⁴ Antitrust department-Oddělení amerického ministerstva spravedlnosti, které se zabývá odhalováním kartelů

⁸⁵ Kroes N., Enforcement of Prohibition of Cartels in Europe, speech presented at the 11th Annual EU Competition Law and Policy Workshop, EUI Florence 2006, dostupné na: [http://www.eui.eu/RSCAS/Research/Competition/2006\(pdf\)/200610-COMPed-Kroes.pdf](http://www.eui.eu/RSCAS/Research/Competition/2006(pdf)/200610-COMPed-Kroes.pdf)

⁸⁶ Bloom, M., Despite Its Great Success, the EC Leniency Program Faces Great Challenges; King's College London; European University Institute, s. 8

Dá se tedy konstatovat, že oznámení 2002 bylo účinným nástrojem při odhalování významného počtu kartelů. Přesto i Oznámení 2002 se stále potýkalo s několika problémy ohledně právní jistoty a transparentnosti. Představitelé Komise však považovali Oznámení 2002 za „zásadní a velmi úspěšný nástroj Komise na odhalování a trestání kartelů.“⁸⁷

3.3 Oznámení o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů 2006

Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů z roku 2006 (dále jen Oznámení 2006) nahradilo Oznámení 2002 dne 8. prosince 2006. Při ohlašování nového Oznámení 2006 bývalá komisařka pro hospodářskou soutěž Neelie Kroesová uvedla: „Tajné kartely narušují zdravou ekonomickou aktivitu. Na vykořenění kartelů je potřeba těžkých sankcí za účelem odstrašení a efektivní leniency politiku.(...) Změny v novém oznámení posílí účinnost programu při odhalování kartelů a poskytnou jasnější instrukce při jejich ohlašování.“⁸⁸ Do konce roku 2005 obdržela Komise 87 žádostí o imunitu a poskytla podmíněnou ochranu pouze na 51 žádostí.⁸⁹ Mnohým chyběly potřebné informace a důkazy o údajném kartelu, aby splnily podmínky pro udělení imunity. Navíc v mnohých případech, kdy imunita byla poskytnuta, jakmile žadatel doplnil svou žádost, celý proces trval velmi dlouhou dobu. Důvodem bylo, že oznámení 2002 neposkytovalo dostatek informací a ani návod pro žadatele o tom, co přesně předložit, aby žadatel podmínky naplnil.⁹⁰

Proto prostřednictvím poslední revize programu shovívavosti, Komise usilovala o zvýšení transparentnosti celého procesu žádosti a zvýšení předvídatelnosti jeho výsledku. Nejvýznamnější změny v Oznámení 2006 jsou: změny kvalifikačních požadavků na ochranu před pokutami; představení „marker“ systému a kodifikace možnosti podat prohlášení ústně. Oznámení 2006 konečně začlenilo také ochranu prohlášení podniku před rizikem soukromoprávních žalob na náhradu škody.

---

⁸⁷ Van Barlingen B., Barennes M., Directorate-General Competition, Cartels Directorate; The European Commission's 2002 Leniency Notice in Practice, Competition Policy Newsletter 3/2005 s. 16

⁸⁸ Tisková zpráva IP/06/1705, dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-06-1705_en.htm

⁸⁹ Frequently asked questions on Leniency policy and on the proposed amendments; MEMO/06/357

⁹⁰ Frequently asked questions on Leniency policy and on the proposed amendments; MEMO/06/357

3.3.1 Ochrana před pokutami

Jak již bylo stanoveno v Oznámení 2002, Komise poskytne plnou ochranu před jakoukoli pokutou pro prvního žadatele, pokud splní dva alternativní testy. Dle předchozího oznámení, imunita byla udělena prvnímu podniku, pokud předložil informace, na základě kterých Komise mohla provést kontrolu nebo zjistit protiprávní jednání dle článku 101 TFEU.⁹¹ Druhý test zůstal nezměněn, avšak první test byl pozměněn. Žadatel musí předložit dostatek informací k tomu, aby Komise mohla provést „cílenou kontrolu“ v souvislosti s údajným kartelem.⁹²

Pojem "cílená kontrola" je v soutěžním právu EU nový a není definován ani v Oznámení 2006. Přidání slova "cílená" bylo kritizováno během veřejných konzultací revidovaného návrhu Oznámení 2006, protože vytváří větší nejistotu a zvyšuje práh na splnění podmínek.⁹³ Komise na kritiku reagovala a odpověděla, že zkušenosti ukazují potřebu dalších pokynů pro potenciální žadatele ohledně hranice, která se uplatňuje v případech, kdy Komise ještě nemá dostatek informací, aby provedla inspekci. Nový termín "cílená kontrola" je vysvětlen takto: "Žadatel o imunitu je stále účastníkem údajného kartelu, který je předmětem žádosti. Měl by proto být schopen poskytnout Komisi "insider" informace o kartelu, které by umožnily, aby Komise lépe zaměřila své kontroly a měla přesnější informace, jako například na co se zaměřit a kde důkazy hledat."⁹⁴

Bod 9 Oznámení 2006 obsahuje seznam důkazů, které žadatel o imunitu musí poskytnout Komisi. Podle bodu 9 (a), musí žadatel předložit prohlášení podniku (ať už písemné nebo ústní) identifikující přesné informace o kartelové dohodě, o cílech, aktivitách, fungování kartelu, zeměpisném rozsahu, době trvání kartelu a odhadovaných objemech trhu, který byl ovlivněn údajným kartelem; dále určité dny, místa, obsah a účastníky údajných kontaktů v rámci kartelu. Kromě toho žadatel musí poskytnout veškeré důkazy týkající se kartelové dohody, které má k dispozici nebo které následně získá. I když tenhle podrobný návod pomáhá objasnit požadavky na informace, je pravděpodobné, že ve většině případů to v

---

⁹¹ bod 8 (a), 8(b) Oznámení 2002.

⁹² Point 8 (a) Oznámení 2006. Hodnocení se provádí výhradně na základě informací poskytnutých žadatelem bez ohledu na skutečnost, zda je taková kontrola skutečně vykonána

⁹³ Srovnaj komentáře z veřejné konzultace Návrhu Oznámení 2006 dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html

⁹⁴ Frequently asked questions on Leniency policy and on the proposed amendments; MEMO/06/357

praxi výrazně zvýší zátěž spojenou se získáním imunity, protože požadavek „příliš mnoho příliš brzy“, může mít nezamýšlený efekt a ve skutečnosti zpomalovat tzv. „race to the courthouse“.⁹⁵

Povinnost spolupráce

Žadatelé o imunitu mají povinnost plně s Komisí spolupracovat (cooperation obligation). Bod 12 (a) Oznámení 2006 podrobněji objasňuje tuto povinnost ve srovnání s oznámením 2002 (neprodleně poskytnout veškeré důkazy, které má ve vlastnictví, musí být Komisi k dispozici a odpovídat na veškeré otázky, zaměstnanci musí být k dispozici pro rozhovory a zároveň žadatel nesmí zničit, padělat nebo zamlčet relevantní informace). K dispozici je nové ustanovení, které říká, že: „žadatel nesmí uveřejnit žádnou skutečnost ani žádnou část obsahu své žádosti před tím, než Komise vydá v této věci sdělení o námitkách, není-li dohodnuto jinak.“⁹⁶ Část "není li dohodnuto jinak" byla přidána po veřejné konzultaci, protože hrozilo vytvoření konfliktu s jinými programy. V případě kartelu s mezinárodním rozměrem, je možné, že žádost o ochranu bude muset být sdělena jiným orgánům.⁹⁷

Komise přijala rovněž pružnější přístup, pokud jde o povinnost žadatele ukončit účast v protiprávním jednání. Podnik musí ukončit svou účast v údajném kartelu ihned s výjimkou činností, které jsou podle názoru Komise přiměřeně nezbytné k zajištění účinnosti inspekcí.⁹⁸

Významnou novinkou od roku 2006 je zavedení „marker“ systému, který nahrazuje dříve používané potvrzení o přijetí s datem podání žádosti. Podnik se musí na začátku procesu rozhodnout, zda nejprve požádá o rezervaci pořadí, nebo ihned přistoupí k podání formální žádosti.⁹⁹ Chce-li podnik požádat o marker, musí Komisi předložit „informace o účastnících údajného kartelu, o dotčených výrobcích a území, o odhadované době trvání údajného kartelu a povaze údajného kartelového jednání. Žadatel o poskytnutí ochrany před pokutami by měl Komisi také informovat o žádostech o shovívavost podaných v

---

⁹⁵ Přípomínky ABA (American Bar Association) sekce soutěžního práva k žádosti Komise o veřejnou diskusi k návrhu Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů; s. 5, dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html

⁹⁶ Bod 12 (c) Oznámení 2006

⁹⁷ Srov. připomínky Linklaters, ECLF, Allen & Overy a ABA na návrh Oznámení 2006 dostupný na: http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html

⁹⁸ bod 12 (b) Oznámení 2006

⁹⁹ Bod 14 Oznámení 2006

minulosti jiným orgánům pro hospodářskou soutěž či o žádostech, jejichž podání žadatel v budoucnu zamýšlí.“ Jakmile je rezervace pořadí poskytnuta, podnik má krátké, ale přiměřené časové období, aby tuto rezervaci naplnil tím, že předloží informace a důkazy požadované k dosažení příslušné hranice pro poskytnutí ochrany před pokutami.¹⁰⁰

Komise si však vyhradila prostor pro uvážení, zda udělí nebo neudělí rezervaci pořadí. Žadatel musí také odůvodnit svou žádost o rezervaci pořadí. Tato podmínka je kritizována, protože Komise zavádí nejistotu do procesu žádosti o shovívavost.¹⁰¹ Komise následně uvedla, že marker může být poskytnut pouze tam, kde například nastoupilo nové vedení poté co byla společnost převzata, a které si uvědomilo, že společnost se podílela na kartelové dohodě a rozhodne se požádat o prominutí pokuty. Tenhle postoj naznačuje, že v jiných případech Komise nemusí udělit marker, ale podnik musí rovnou podat plnou formální žádost. Je důležité poznamenat, že marker systém je k dispozici pouze pro žadatele o imunitu a ne pro možnost snížení pokuty. Marker nesmí být kombinován se žádostí v hypotetické podobě, vzhledem k různému účelu a funkci.

Zavedení marker systému zvyšuje transparentnost a předvídatelnost procesu. Nicméně vzhledem k vysoké informační povinnosti, je však marker systém méně atraktivní než jinde ve světě.

Ústní část řízení

Komise uznává prohlášení podniku v ústní formě už po nějakou dobu, ale kodifikováno bylo až v Oznámení 2006.¹⁰² Hlavním důvodem je chránit žadatele o imunitu před hrozbou, aby důkazy poskytnuté Komisi nemohly být použity v soukromoprávních sporech, hlavně před soudy v USA.

Prohlášení podniku mohou být předaná v písemné podobě, nebo je žadatel sdělí ústně. Ústní prohlášení podniku bude zaznamenáno a přepsáno v prostorách Komise.¹⁰³ V rámci tohoto postupu je ústní prohlášení zaznamenáno jako vlastní dokument Komise, takže nemůže být použito před zahraničními soudy (bez jejího souhlasu). Přístup ke spisu

---

¹⁰⁰ Bod 15 ibid.

¹⁰¹ Srov. připomínky k návrhu Oznámení 2006 dostupný na:
http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html

¹⁰² Bod 32 Oznámení 2006

¹⁰³ Bod 33 Oznámení 2006

Komise poskytuje „pouze adresátům sdělení o námitkách, a to za podmínky, že informace takto získané, mohou být využity pouze pro účely soudního nebo správního řízení(...) Používání takových informací pro jiné účely během řízení může být považováno za nedostatečnou spolupráci(...) nebo Komise může požádat v jakémkoli soudním řízení soudy Společenství, aby pokutu dotyčnému podniku zvýšily.“¹⁰⁴

3.3.2 Snížení pokuty

Významná přidaná hodnota

Podle Oznámení 2006 důkazy poskytnuté žadatelem představují významnou přidanou hodnotu (SAV) jestli: „poskytnutý důkaz posiluje svou povahou a/nebo obsaženými podrobnostmi schopnost Komise dokázat údajný kartel. Při vyhodnocování Komise obvykle přikládá větší hodnotu písemným důkazům, které pocházejí z doby, k níž se vztahují, než později vypracovaným důkazům. Usvědčující důkazy, které mají přímý vztah k dotyčným otázkám, mají větší hodnotu než důkazy, které s nimi souvisejí pouze nepřímo(...) Přesvědčivým důkazům tak bude přisouzena větší hodnota než důkazům jako jsou prohlášení, která, jsou-li rozporována, vyžadují potvrzení.“¹⁰⁵ Je také důležité poznamenat, že v rámci nového oznámení podnik, který chce požádat o snížení pokuty, má kromě důkazů, které splňují požadavek SAV, povinnost obecné spolupráce (vysvětleno výše). Je to extra podmínka v porovnání s oznámením 2002.

V předchozích rozhodnutích Komise dokumenty, které pomáhaly stanovit rozsah¹⁰⁶ nebo trvání¹⁰⁷ kartelu, byly vnímány jako důkazy s významnou přidanou hodnotu, stejně jako informace poskytnuté ústně, které byly Komisi nápomocny při pochopení historie a mechanismu, jak kartel pracoval, nebo pomohly interpretovat dokumenty přesněji a Komise tak mohla poslat velmi podrobnou žádost o informace jiným zúčastněným stranám.¹⁰⁸ Naopak snížení nebylo uděleno v případech, kdy sice byly uvedené prvky protisoutěžního jednání, ale nebyly dle Komise poskytnuty dostatečné důkazy proti dotyčným podnikům.¹⁰⁹

---

¹⁰⁴ Bod 34 Oznámení 2006

¹⁰⁵ Bod 25 Oznámení 2006

¹⁰⁶ Rozhodnutí Komise COMP/C.38.281 Raw Tobacco Italy

¹⁰⁷ Rozhodnutí Komise COMP/C.37.519 Methionine

¹⁰⁸ Rozhodnutí Komise COMP/E.37.027 Zinc phosphate

¹⁰⁹ Rozhodnutí Komise COMP/E.37.533 Chloine Chloride

Z praxe Komise vyplývá, že důkazy ve formě podrobných zpráv ze schůzek (ručně psané poznámky), e-maily, výkazy výdajů a příjmů by měly být považovány Komisí za velmi cenné.¹¹⁰ Je pravděpodobnější, že Komise udělí důkazům SAV status, dodá-li účastník důkazy jako první (např. ze schůzek, o kterých Komise neměla informace). SAV status může být udělen jenom pokud podnik poskytuje další významné detaily a vysvětlení týkající se informací, které již Komise má k dispozici.¹¹¹ Pokud byly dokumenty získány v průběhu kontroly, může být jako přidaná hodnota vnímán fakt, že podnik dále dobrovolně poskytne podrobné informace. Dle judikatury se ale jedná pouze o informace poskytnuté dobrovolně a nad rámec toho, co je vyžadováno předpisy, aby mohli být vzaty v úvahu při posuzování přidané hodnoty.¹¹² Na základě ustálené praxe a zahrnutí povinnosti spolupráce, bude mít rozsah a ochota spolupráce vliv na rozhodování Komise v jakém rozsahu má být pokuta snížena.¹¹³

Hodnota podání obsahující svědecké výpovědi a prohlášení o shovívavosti, kde není žádný listinný důkaz na podporu výpovědi, je nejasná.¹¹⁴ Soud prvního stupně konstatoval, že Komise se nemůže spoléhat na neověřené svědectví podniku, který je účastníkem řízení.¹¹⁵ V rozhodnutí Komise v případě kartelu Vitamínů Komise konstatuje, že: „S vyjádřením podniků zapojených do vážného porušování pravidel hospodářské soutěže je třeba zacházet opatrně, zejména pokud se snaží vrhnout „lesk“ na související události, které jsou pro ně příznivé, například snižují jejich roly v kartelu.“¹¹⁶

Stručně řečeno, z rozhodovací praxe Komise v případech kartelových dohod vyplývá, že udělení snížení pokuty nezávisí pouze na hodnotě, množství a kvalitě poskytnutých informací, ale také na tom, jak rychle byly informace poskytnuty. Komise uvádí, že cílem

---

¹¹⁰ Reynolds, M., Allen & Overy LLP, Antitrust developments: The EU Leniency Programme, ABA Spring meeting 2009, s. 5

¹¹¹ Frequently asked questions; Memo/06/469

¹¹² Rozhodnutí ESD ve věci C-301/04 Commission v SGL Carbon Ag., ESD potvrdil názor Komise, že podnik si zaslouží snížení pokuty pouze tehdy, pokud jeho spolupráce je dobrovolná a je mimo výkon vyšetřovacích pravomocí Komise dle čl 11 nař. 1/2003

¹¹³ Reynolds, M., Allen & Overy LLP, Antitrust developments: The EU Leniency Programme, ABA Spring meeting 2009, s. 6

¹¹⁴ Reynolds, M., The EU Leniency Programme, 2009, s. 6

¹¹⁵ Rozhodnutí Soudu prvního stupně T- 464/2004 Independent Music Publishers and Labels Association v Commission

¹¹⁶ Rozhodnutí Komise COMP/E37.512 Vitamins, bod 538

její politiky shovívavosti je odměnit podniky za přínosy k případu již v rané fázi vyšetřování.¹¹⁷ Například v GIS kartelu¹¹⁸ Komise došla k závěru, že žádný ze žadatelů nenaplnil předpoklady SAV. V jiném rozhodnutí Komise odmítla snížení pokuty pro firmu, která poskytla i některé zavádějící informace, naopak pokutu pro tento podnik zvýšila o dalších 50%.¹¹⁹ Můžeme tedy konstatovat, že laťka pro snížení pokuty je nastavena vysoko.

3.3.3 Snížení pokuty mimo Leniency program

Kromě snížení pokuty v rámci leniency program má Komise pravomoc pokutu snížit i v rámci svých pokynů pro výpočet pokut z roku 2006 na základě polehčujících okolností.¹²⁰ Komise již dříve udělila snížení pokuty za spolupráci mimo oblast působnosti programu shovívavosti. V roce 2004 Komise uznala jako polehčující okolnost (mimo rámec Oznámení 1996), když podnik byl prvním výrobcem, který zveřejnil celé období trvání kartelu.¹²¹ Nicméně Komise má širokou posuzovací pravomoc při určení, co představuje polehčující okolnosti v rámci svých pokynů pro výpočet pokut z roku 2006. Konkrétně, Soudní dvůr konstatoval, že pouhá skutečnost, že Komise v předchozích rozhodnutích rozhodla, že některé faktory představovaly polehčující okolnosti pro účely stanovení částky pokuty, neznamena, že je povinna provést stejné posouzení v pozdějším rozhodnutí.¹²² Dle pokynů pro výpočet pokut z roku 2006 Komise snížila pokutu pro spolupráci mimo rámec programu shovívavosti v případě CRT kartelu¹²³ a v případě LCD kartelu.¹²⁴

---

¹¹⁷ Reynolds, M, The EU Leniency Programme, 2009, s. 6

¹¹⁸ Rozhodnutí Komise COMP/F/38.389 Gas Insulated Swichgear (GIS)

¹¹⁹ Rozhodnutí Komise COMP/F/38.121 Fittings

¹²⁰ Část B, bod 29 Pokynů pro výpočet pokut z roku 2006 říká že: „jestliže dotyčný podnik účinně spolupracuje s Komisí nad rámec oznámení o shovívavosti a zákonem stanovené povinnosti spolupráce“ může to být vnímáno jako polehčující okolnost

¹²¹ Rozhodnutí Komise COMP 38.069 Copper Plumbing Tubes

¹²² Rozhodnutí Soudu prvního stupně T-23/99 LR AF 1998 v Commission; srov. Reynolds, M, The EU Leniency Programme, 2009, s.8

¹²³ Rozhodnutí Komise COMP/C/39.605 CRT Glass

¹²⁴ Rozhodnutí Komise COMP/C/39.309 LCD

3.3.4 Efekt Oznámení 2006

Oznámení 2006 navazuje na velký úspěch Oznámení 2002, a zároveň poskytuje více informací a objasnění pro žadatele o shovívavost. Zavedení marker systému a kodifikace ústní části řízení jsou vítány, stejně jako zlepšení účinnosti programu tím, že chrání žadatele o shovívavost, aby se neocitli v podstatně horší situaci než ostatní členové kartelové dohody, pokud jde o soukromoprávní žaloby.

Objevila se však také kritika na Oznámení 2006, zejména na jeho účinnost. Antimonopolní sekce American Bar Association (ABA) konstatovala, že některé z reforem zavedených Oznámením 2006 mohly mít vliv na snížení motivace podat žádost o shovívavost a zároveň zvýšily úroveň nejistoty a nepředvídatelnosti. Jelikož je Komise jednou z hlavních institucí dohlížejících na dodržování hospodářské soutěže ve světě, její leniency program má dopad i na ostatní leniency programy. Hlavní kritika se soustředí na vysoký práh pro získání imunity nebo snížení pokuty a kritiku marker systému pro jeho detailní důkazní požadavky.¹²⁵ V některých případech to může dokonce vést k rozhodnutí, aby podnik nepodal leniency žádost nikde ve světě, protože je těžké předvídat výsledky v Evropě.¹²⁶

Ačkoli úředníci na GŘ pro hospodářskou soutěž jsou schopni v praxi snížit případné negativní účinky nebo vyřešit některé problémy, které Oznámení 2006 způsobuje, může tento stav nepochybně odradit některé podniky od podání žádosti o shovívavost.¹²⁷ Zkušenosti z USA ukazují na potřebu co největší právní jistoty.¹²⁸

Vyjádřeno v číslech Komise dosud zveřejnila 8 kartelových rozhodnutí, kde bylo aplikováno Oznámení 2006 a uložila pokuty v celkové výši 2,6 mld. EUR. V prosinci 2012 Komise uložila nejvyšší pokutu za kartel, a to 1,47 mld. Eur pro výrobce trubek televizních a počítačových monitorů.¹²⁹ V každém kartelovém šetření od platnosti Oznámení 2006 byl

---

¹²⁵ Riley, A., The Modernisation of EU Anti-Cartel Enforcement: Will the Commission Grasp the Opportunity, CEPS Special Report/January 2010, s. 7

¹²⁶ Přípomínky ABA (American Bar Association) sekce soutěžního práva k žádosti Komise o veřejnou diskusi k návrhu Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů; s. 3, dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html

¹²⁷ Ibid.

¹²⁸ Leslie, C.R., Antitrust Amnesty, Game Theory and Cartel Stability, *Journal of Corporation Law*, 31/2006, s.453

¹²⁹ Rozhodnutí Komise COMP/C/39.437 TV and computer monitor tubes

leniency program aplikován. S výjimkou nejvyšší pokuty z konce roku 2012, je výše uložených pokut pod průměrem v porovnání s předchozími leniency programy, což jenom podporuje kritiku současného programu.¹³⁰ Na druhou stranu jak uvedl Joaquin Almunia: "Při pohledu na případy, které jsou rozpracované, očekávám, že tato čísla se opět zvednou v letošním roce a ve vzdálenější budoucnosti. Za poslední rok a půl jsme provedli více kontrol a získali velký počet žádostí o shovívavost."¹³¹

Komise momentálně dostává více žádostí o shovívavost, než DOJ v USA a ukládá i vyšší pokuty než v USA, zároveň se jí však hromadí značný počet nevyřízených případů.¹³² Tato akumulace nevyřízených případů kartelů, kde hrozí potenciálně obrovské pokuty, se může dostávat do rozporu s právem na spravedlivý proces, a to by mohlo vážně ohrozit úspěch Komise.¹³³ Jak Komise uvedla, trvá jí kolem tří měsíců od udělení podmíněné imunity spustit "dawn raids" v prostorách jiných účastníků kartelové dohody. Pak je potřeba zhruba tři až čtyři roky od kontrol k přijetí rozhodnutí o zákazu proti členům kartelu.¹³⁴

Je zde také nebezpečí, že nepřiměřené zpoždění může mít za následek snížení pokuty nebo dokonce zrušení rozhodnutí. Ve věci Komise v. Baustahlegewebe¹³⁵ byla pokuta snížena z důvodu zpoždění. Ve věci CMACGM v. Komise¹³⁶ sice Tribunál zaujal silnou pozici proti snížení pokuty za prodlení, zároveň však poznamenal, že zpoždění, které porušuje právo na obhajobu, může vést ke zrušení původního rozhodnutí.

---

¹³⁰ Tuto kritiku podtrhuje zároveň aplikace nových pokynů pro výpočet pokut z roku 2006, které jsou tvrdší v porovnání s předchozími z roku 1998

¹³¹ Almunia, J., Antitrust Enforcement: Challenges Old and New, 19th St.Gallen International Competition Law Forum ICF, June 2012, s.5

¹³² Riley, A., The Modernisation of EU Anti-Cartel Enforcement: Will the Commission Grasp the Opportunity, CEPS Special Report/January 2010, s. 6

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Odpověď na otázky Evropského parlamentu E-0890/09, E-0891/09, E-0892/09,.

¹³⁵ Rozhodnutí ESD ve věci C-185/95P, Baustahlegewebe v. Commission

¹³⁶ Rozhodnutí Soudu prvního stupně ve věci T-213/00, CMACGM v. Commission

4. ECN A MODELOVÝ LENIENCY PROGRAM

Nařízení Rady č. 1/2003, které vstoupilo v platnost v roce 2004, stanovuje nový režim vymáhání předpisů hospodářské soutěže v Evropské unii. Nařízení posílilo zejména vynucovací a vyšetřovací pravomoci Komise. Je určeno k racionalizaci dostupných zdrojů, decentralizaci, a také zavádí mechanismus jednotného uplatňování antimonopolních principů.¹³⁷ Poprvé získali národní soutěžní úřady členských států (dále jen NCA) a vnitrostátními soudy pravomoc uplatňovat soutěžní ustanovení SFEU v plném rozsahu v rámci jejich působnosti.¹³⁸ Navíc, při použití vnitrostátního soutěžního práva na zakázané dohody, nebo jednání v rozporu s těmito pravidly, jsou soutěžní úřady a vnitrostátní soudy povinny uplatňovat články 101 a 102 Smlouvy o fungování EU¹³⁹ (za předpokladu, že jednání je způsobilé ovlivnit obchod mezi členskými státy).¹⁴⁰

4.1 Evropská soutěžní síť a základní zásady fungování

Nařízení č. 1/2003 obsahuje ustanovení upravující spolupráci v rámci Evropské soutěžní sítě (dále jen ECN). Výsledný systém je založen na paralelních kompetencích Komise a NCA při aplikování evropských pravidel týkajících se hospodářské soutěže a flexibilním rozdělení případů. Další směr a podrobnosti fungování ECN jsou uvedeny v Oznámení Komise o spolupráci v rámci sítě orgánů pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen Oznámení ECN).¹⁴¹

Paralelní kompetence a flexibilní zásady přidělování případů, obsažené v Oznámení ECN, dovolují každému tzv. dobře umístěnému orgánu (well placed authority), aby se zabýval případem.¹⁴² Tím se rozumí takový orgán, k jehož území má daná praktika hmotné spojení (material link)¹⁴³. Komise je dobře umístěna ve všech případech porušení evropského práva, je však oprávněna vymezit si své priority a některými případy se nezabývat.¹⁴⁴ Za

---

¹³⁷ Gauder, Jaspers, Designing a European solution for a one-stop leniency shop, ECLR 2006, str. 685-693

¹³⁸ Do té doby měla Komise v zásadě výsadní postavení, viz rozsudek ESD ve věci Masterfoods C-344/98

¹³⁹ Čl. 5 a 6 Nařízení č. 1/2003

¹⁴⁰ Čl. 3 Nařízení č. 1/2003

¹⁴¹ OJ C 101, Oznámení Komise o spolupráci v rámci sítě orgánů pro ochranu hospodářské soutěže

¹⁴² Ke konceptu dobře umístěné autority srovnej bod 5 a násl. Oznámení ECN

¹⁴³ Bod 8 a 9 Oznámení ECN

¹⁴⁴ Rozsudek ESD C-344/98 Masterfoods

dobře umístěnou se však v zásadě považuje ve věcech, kdy jsou dopady na více než tři členské státy a ve věcech, které přispějí k rozvoji judikatury.¹⁴⁵

Předávání informací

Jedním z klíčových prvků ECN je možnost předávání konkrétních informací.¹⁴⁶ Tyto informace mohou být relevantní pro účely přidělování případů, vyšetřování nebo dokazování. Informace získané od jiného NCA mohou být použity jako důkaz jenom v případě naplnění podmínek uvedených v Nařízení č. 1/2003.¹⁴⁷ Existuje však zvláštní ochrana pro informace získané na základě leniency programu.¹⁴⁸ Ačkoliv Oznámení umožňuje výměnu informací, to neznámá, že orgán je tak nucen udělat, pokud je o to požádán jiným NCA.¹⁴⁹ Přístup k informacím získaným kdekoli v zemích ECN umožňuje získat informace rychleji, zároveň se ale vyhnout zdvojení úsilí při vyšetřování.¹⁵⁰

Alokace případů a spolupráce při získávání důkazů

Oznámení ECN předpokládá, že sdílení práce by mělo být flexibilní a otázkou dialogu mezi orgány v rámci ECN. Skutečnost, že pravidla pro alokaci jsou neurčitá byla předmětem kritiky a zpochybněna před soudem. V případech France Telecom¹⁵¹, žalobce tvrdil, že tím, že Komise provedla kontrolu v případě, kterým se již dříve zabýval francouzsky soutěžní orgán, ale případem se dále zabývala Komise, porušila rozdělení pravomocí. Ve svém rozsudku Tribunál tento argument odmítl. Rozhodl zejména, že nařízení č. 1/2003, v souladu se zásadou subsidiarity, nebrání Komisi v provedení inspekce v případě, kdy se jím zabývá NCA.¹⁵²

---

¹⁴⁵ Bod 14 a 15 Oznámení ECN

¹⁴⁶ Dekeyser, F., Polverino, F., *The Reform of EC Competition Law, New Challenges*, Kluwer Law International 2010, kapitola 19, s 508

¹⁴⁷ Čl. 12 Nařízení č. 1/2003 se zabývá výměnou informací v rámci ECN

¹⁴⁸ Členové ECN se informují o zahájení vyšetřování na základě žádosti o leniency; tyto informace však nesmí být využity, aby na jejich základě jiný člen zahájil řízení. Srov. Bod 39 Oznámení ECN

¹⁴⁹ Na druhou stranu pokud dostane NCA žádost o informace od Komise je tak nucen udělat na základě čl. 18 odst 6 Nařízení 1/2003

¹⁵⁰ Dekeyser, F., Polverino, F., *The Reform of EC Competition Law, New Challenges*, Kluwer Law International 2010, kapitola 19, s. 510

¹⁵¹ Rozhodnutí Tribunálu ve věcích T-339/04 a 340/04, *France Telecom v. Commission*

¹⁵² Rozhodnutí Tribunálu T-339/04, *France Telecom v. Commission*, bod 84

Z praktického hlediska není rozdělení práce důvodem ke znepokojení a diskusi v rámci sítě. Případy v naprosté většině uzavřou orgány, které je začali.¹⁵³ Existuje jen velmi málo případů, které byly převedeny z jednoho NCA na druhý, nebo vedly k dělbě práce mezi NCA v ECN. Jedním z příkladů je holandský kartel krevet, kde byl případ přidělen pouze jednomu orgánu, ačkoliv měl dopad na tři území.¹⁵⁴

Konzistentní rozhodování soutěžních orgánů

Konzistentní rozhodování soutěžních orgánů je jedním z hlavních cílů Nařízení č. 1/2003. Je třeba usilovat o vysokou úroveň konzistentnosti, co sebou nese potřebu koordinace v ECN. Proto nařízení stanovuje tři hlavní mechanismy k zajištění tohoto cíle: 1) povinnost v NCA použít evropský předpisy vždy, když zakázané jednání má vliv na obchod mezi členskými státy (článek 3); 2) povinnost NCA informovat Komisi nejpozději třicet kalendářních dní před přijetím rozhodnutí (čl. 11 odst. 4); a 3) možnost pro Komisi zasáhnout, a převzít řízení (čl. 11 odst. 6).¹⁵⁵

Komise má zároveň možnost předložit písemné vyjádření k případu, co se ukázalo jako pragmatický a vyvážený nástroj, proto Komise zatím nikdy nevyužila možnosti poskytnuté čl. 11 odst. 6, aby přijala opatření k případu a zbavila NCA jeho způsobilosti jednat. Nicméně článek 11 (6) je důležitým nástrojem vertikální koordinace mezi Komisí a NCA.¹⁵⁶

---

¹⁵³ Dekeyser, K., Dalheimer, D., Cooperation within the European Competition Network – Taking stock after 10 months of case practice, in Antitrust reform in Europe: a year in practice (International Bar Association, 2005), s 105-123

¹⁵⁴ Případ se týkal velkých nizozemských výrobců, Stejně jako distributorů, no zároveň několik menších dánských a německých výrobců. Těžisko případu bylo v Nizozemsku, a proto Komise posunula případ nizozemskému soutěžnímu úřadu, který dále požádal o asistenci při získávání důkazů dánský a německý úřad. Tyto dva úřady se ale dále případem nezabývali, i když mohli uložit pokuty za zakázané jednání na svém území. Srov. Dekeyser, F., Polverino, F., The Reform of EC Competition Law, New Challenges, Kluwer Law International 2010, kapitola 19, s 510

¹⁵⁵ Dekeyser, F., Polverino, F., The Reform of EC Competition Law, New Challenges, Kluwer Law International 2010, s.511

¹⁵⁶ M. Meorla, M., Waelbroeck, D., Towards an optimal enforcement of competition rules in Europe, Brussels, Bruylant, 2010, s. 176

4.2 ECN Modelový leniency program

ECN Modelový leniency program z roku 2006 (dále jen „MLP, nebo MLP 2006“) byl vytvořen v rámci Evropské soutěžní sítě, aby poskytl základ pro soft harmonizaci všech evropských leniency programů. Jako takový se MLP snaží zajistit, aby „potenciální žadatelé nebyli odrazováni od používání programu v důsledku rozporů mezi stávajícími leniency programy v rámci ECN.“¹⁵⁷ V MLP jsou uvedeny všechny základní procesní a hmotněprávní požadavky, které, by dle členů ECN měli být ve všech leniency programech a v zásadních věcech se shoduje s programem Komise.¹⁵⁸

Je třeba mít na paměti, že MLP je jenom prvním krokem směrem k harmonizovanému systému leniency programů, ale není to dostatečné řešení všech problémů, kterým podnik čelí při podávání několik žádosti o shovívavost.¹⁵⁹ Tento dokument není právně závazný a nevytváří žádná práva ani legitimní očekávání pro podniky.¹⁶⁰ Kromě toho, program neposkytuje výhody, v jaké podniky a odborná veřejnost doufali, protože nevytváří tzv. one-stop shop¹⁶¹ a jeho rozsah je poměrně úzký.¹⁶²

Hlavní inovací MLP 2006 je zavedení souhrnné žádosti. Pokud podnik žádá o leniency u Evropské komise, může podat souhrnnou žádost, která obsahuje jen velmi omezené informace, které budou poskytnuty dotčeným NCA. Souhrnné žádosti je však možné využít pouze u NCA, který akceptuje souhrnné žádosti.¹⁶³ Jedná se vlastně o zjednodušenou žádost, která obsahuje krátký popis kartelu, který byl ohlašován. Informace uvedené v žádosti jsou dostatečná k tomu, aby měl příslušný NCA dostatečný obraz o případu. Tímto způsobem se usnadňuje podávání a zpracování několika leniency žádostí.

---

¹⁵⁷Srov. ECN Model Leniency Program 2006, bod.2, dostupné na:

http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf.

¹⁵⁸S. Brammer,S., *Cooperation between national competition agencies in the enforcement of EC competition law*, Oxford, Hart Publishing, 2009, 187-188; Vedder, H., *Spontaneous harmonisation of National (Competition) Laws in the Wake of the Modernisation of EC Competition law*, *CompLRev* 2004, s. 5-21

¹⁵⁹I. Van Bael, Bellis,J., *Competition Law of the European Community*, The Hague, Kluwer Law International, 2005, s. 1144-1145;

¹⁶⁰ ECN Modelový leniency program 2006, bod. 10

¹⁶¹ Aby byli podniky chráněné, musí podat žádost ve více zemích. De lege ferenda se mluví hlavně o dvou formách one-stop shop systému a to založenom na vzájemném uznání žádosti o leniency, nebo centralizovaném systému u Komise, srov: Gauder, Jaspers, *Designing a European solution for a one-stop leniency shop*, *ECLR* 2006, str. 685-693

¹⁶²S. Brammer, S., *Cooperation between national competition agencies in the enforcement of EC competition law*, Oxford, Hart, 2009, s.187-193.

¹⁶³ srov. Bellamy, C., Child,D., *European Community law of competition*, Oxford, Oxford University Press, 2008, s1312-1322;.

Souhrnná žádost je k dispozici pouze v případech, kdy je zřejmé, že jsou ovlivněny více než tři členský státy a kompletní žádost byla podána u Komise.¹⁶⁴ Na druhou stranu, stále existuje mnoho situací, které MLP nepokrývá.

4.3 Revidovaný ECN Modelový leniency program

Dne 22. listopadu 2012 ECN publikoval revidovanou verzi Modelového leniency programu (dále jen „MLP 2012“). Hlavní změny se týkají souhrnných žádostí, zařazení vertikálních kartelů pod leniency a povinnost mlčenlivosti.

Souhrnnou žádost bude umožněno podat všem žadatelům o shovívavost, ne jen prvnímu, který má možnost získat plnou imunitu.¹⁶⁵ Možnost podat souhrnnou žádost mají proto i podniky, které žádají jenom o snížení pokuty.¹⁶⁶ Byla vytvořena šablona pro podávání souhrnných žádostí, kterou je možné použít u všech NCA a slouží k usnadnění pro žadatele, aby nemuseli vyplňovat několik různých podob.¹⁶⁷ MLP 2012, nyní umožňuje, na rozdíl od předchozího programu, aby žádosti o leniency podávali i podniky zapojené do kartelové vertikální dohody, čímž se rozšiřuje oblast působnosti MLP.¹⁶⁸

Požadavky pro leniency žadatele byly upřesněny v souvislosti s povinností spolupráce, zejména s ohledem na povinnost mlčenlivosti. Povinnost mlčenlivosti se nepovažuje za porušenou, pokud žadatel informuje jiný orgán pro hospodářskou soutěž v souvislosti se žádostí o shovívavost, nebo externího advokáta za účelem získání právního poradenství.¹⁶⁹

MLP byl hlavní stimulem pro členské státy, aby zavedly programy shovívavosti do právního řádu a podpořili vzájemné sbližování. MLP 2012 je výsledkem šesti let praxe, stále však nelze mluvit o "one-stop shop" pro žadatele o shovívavost. Protože leniency politika není plně harmonizována, aby byl žadatel plně chráněn, musí společnost podat

---

¹⁶⁴ bod 22 a násl. ECN Modelový leniency program 2006

¹⁶⁵ Body 24 a násl. ECN Modelového leniency programu 2012 and body 41 a násl. Vysvětlujících poznámek

¹⁶⁶ Body 41a násl. Vysvětlivek k MLP 2012

¹⁶⁷ Dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/ecn/mlp_revised_2012_annex_en.pdf

¹⁶⁸ Bod 14 Vysvětlivek k MLP 2012

¹⁶⁹ Bod 31 Vysvětlivek k MLP 2012

více žádostí u různých členských států v EU.¹⁷⁰ Je také důležité si uvědomit, že zásady stanovené v MLP 2012 musí být inkorporovány do programů jednotlivých členů ECN aby byli funkční, protože MLP není závazný.

---

¹⁷⁰ Reynolds, M., Allen & Overy LLP, Antitrust developments: The EU Leniency Programme, ABA Spring meeting 2009, s. 10

5. LENIENCY PROGRAM V ČESKÉM PRÁVU

Stíhání a trestání zakázaných dohod se v České republice věnuje Úřad na ochranu hospodářské soutěže. K vynucení dodržování, zákonem stanovených povinností, má možnost uložit sankci. Úřad může pokutu uložit za porušení zákazu dle § 3 odst. 1 ZOHS (kartelová dohoda). Pokutu Úřad uděluje v mezích stanovených v ustanovení § 22 odst. 2 ZOHS. Horní hranice je vymezena částkou 10 mil. Kč, nebo 10% čistého obratu dosaženého za poslední účetní období.¹⁷¹ Do roku 2013 nebyl leniency program publikován v žádném formálně právním dokumentu, jednalo se o jednostranný akt Úřadu.¹⁷² Zákonem č. 360/2012, který ZOHS novelizoval, byl základ programu shovívavosti také výslovně zakotven do ustanovení § 22ba zákona.

5.1 Leniency program z roku 2001

V roce 2001 byl v České republice zaveden první program shovívavosti, který vycházel především z evropského programu z roku 1996. Česká republika byla jednou z prvních zemí v EU, které začaly program shovívavosti aplikovat. Leniency program z července 2001 je upraven Sdělením předsedy Úřadu¹⁷³ a stanoví podmínky jak pro udělení plné imunity, tak pro snížení pokuty. Na rozdíl od evropského programu, český leniency program 2001 zahrnoval také vertikální dohody. Program je založen, podobně jako oznámení Komise, na iniciativní spolupráci mezi účastníky kartelových dohod, které svým obsahem porušují některý ze zákazů upravených v § 3 ZOHS.¹⁷⁴

Pokud chtěl soutěžitel získat imunitu, musel jako první poskytnout relevantní informace, dokumenty, důkazy a svědectví o existenci dohody narušující soutěž, o které Úřad neměl do okamžiku jejich poskytnutí znalosti. Soutěžitel musel předložit všechny relevantní

---

¹⁷¹ Munková, J., Kindl, J. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. Praha: C.H. Beck, 2007, s. 243

¹⁷² Raus, D., Neruda, R., Zákon o ochraně hospodářské soutěže: Komentář a souvisící české i komunitární předpisy. 2. aktual. a přeprac. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2006, s. 66.

¹⁷³ celým názvem: Sdělení předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o podmínkách aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze členům takových zakázaných dohod neuložit pokutu nebo výši pokuty podstatně snížit. Informační list Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.1/ 2002 . Dostupný z: http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2002/Infolist2002-01leniency.pdf (dále jen „Leniency program 2001“).

¹⁷⁴ Munková, J., Kindl, J., Svoboda, P., Soutěžní právo, 2. Vydání. Praha, C.H.Beck, 2012, s. 571

informace, jež měl k dispozici, a které jsou pravdivé a spolehlivé při prokazování existence zakázané dohody narušující soutěž a umožnily Úřadu dle jeho vyhodnocení a uvážení spolehlivě prokázat existenci zakázané dohody narušující soutěž ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 ZOHS. Soutěžitel musel také ukončit svoje jednání podle dohody, nejpozději v okamžiku poskytnutí relevantních informací Úřadu. Soutěžitel také nemohl činit nátlak na ostatní soutěžitele, aby se k zakázané dohodě, narušující soutěž, připojili.¹⁷⁵

Dle leniency programu bylo možné snížení pokuty soutěžiteli, a to pokud sice nenaplnil podmínky k neuložení pokuty, ale předložil informace, které představovali rozhodující část důkazů potřebných pro prokázání existence zakázané dohody. Soutěžitel rovněž musel ukončit jednání dle dohody, nejpozději v okamžiku poskytnutí informací Úřadu. Následně Úřad mohl snížit pokutu o 30 až 50% prvním soutěžiteli, 20 až 30% druhému soutěžiteli a až 20% soutěžiteli, který po seznámení s výsledky správního řízení potvrdil skutečnosti zjištěné Úřadem.¹⁷⁶

5.2 Leniency program z roku 2007

Leniency program 2001 nebyl moc efektivní¹⁷⁷ a potýkal se s podobnými problémy jako programy, které mu byly předlohou. Jeho neurčitost představovala právní nejistotu¹⁷⁸ a chyběla zde procedurální pravidla uplatnění. Proto bylo rozhodnuto o jeho revizi. Úřad vyhlásil svůj nový program v roce 2007. Nový program vychází z Modelového programu European Competition Network (ECN) a také z programu Komise¹⁷⁹ (Oznámení z roku 2006¹⁸⁰) kde se na to v preambuli odvolává. Nový program se nevztahuje na vertikální dohody, ale pouze na horizontální a to jen na dohody s vysokou typovou nebezpečností (hard-core kartely).¹⁸¹ Nově se program dělí na Leniency typu I a Leniency typu II. Typ

---

¹⁷⁵ Část 1 Sdělení předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o podmínkách aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, Informační list UOHS č.1/ 2002

¹⁷⁶ Část 2 Sdělení předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže o podmínkách aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, Informační list UOHS č.1/ 2002

¹⁷⁷ Rozhovor s předsedou UOHS Martinem Pecinou; Informační list UOHS č. 3/2007. Dostupný z: <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/informacni-listy.html>

¹⁷⁸ Dejl, P., Nosek, P., Šimeček, I. Leniency Regimes. Czech Republic. In Leniency Regimes - Jurisdictional comparisons 2. edition. London: European Lawyer, 2007. Dostupné z: http://www.europeanlawyer.co.uk/referencebooks_4.html.

¹⁷⁹ Petr, M., Hlavní změny v novém Leniency programu, Informační list UOHS č. 3/2007, str. 6

¹⁸⁰ Vid'. V kapitole o EU Leniency programu

¹⁸¹ Munková, J., Kindl, J., Svoboda, P., Soutěžní právo, 2. Vydání. Praha, C.H.Beck, 2012, s. 571

I se dále dělí na Leniency typu 1A a 1B. Program je publikován opět jen ve formě metodického pokynu na stránkách Úřadu.

Imunita a snížení pokuty

Leniency typu I představuje úplnou imunitu před sankcemi od Úřadu za porušení soutěžního práva. Žadatel musí jako první předložit Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní provést šetření na místě¹⁸² („dawnraid“) v souvislosti s touto kartelovou dohodou (Leniency typu IA)¹⁸³, nebo žadatel jako první předloží Úřadu takové informace a důkazy, které mu umožní prokázat existenci této kartelové dohody a Úřad v té chvíli nedisponoval dostatkem důkazů k prokázání této kartelové dohody. Zároveň v souvislosti s touto kartelovou dohodou nebyla dosud žádnému soutěžiteli poskytnuta podmíněčná ochrana dle Leniency typu IA. (Leniency typu IB).¹⁸⁴

Pokud z důvodu nesplnění podmínek není žadatel oprávněn k žádosti o imunitu, může využít Leniency typu II, tedy žádat o snížení pokuty. Úřad sníží pokutu, která by jinak soutěžiteli byla uložena, pokud žadatel předloží Úřadu takové informace a důkazy o této kartelové dohodě, které představují významnou přidanou hodnotu ve vztahu k informacím a důkazům, které má již Úřad k dispozici.¹⁸⁵ Úřad dále definuje pojem „přidané hodnoty“¹⁸⁶ a uvádí procentuální míru snížení pokuty o 30 až 50% prvním žadateli, 20 až 30% druhému žadateli a až 20% dalším žadatelům.¹⁸⁷ Typickým příkladem pro uplatnění Leniency typu II může být situace, kdy Úřad už o kartelové dohodě ví a má důkazy, aby ji prokázal, žadatel však předloží závažné důkazy (např., že kartelová dohoda trvala delší dobu).¹⁸⁸

Kromě podmínek uvedených výše je žadatel o imunitu i o snížení pokuty povinen s UOHS po celou dobu řízení spolupracovat, ukončit účast na protiprávním jednání bezprostředně po podání žádosti a současně nesměl zničit, nebo padělat či zatajovat důkazy, nebo

---

¹⁸² § 21f ZOHS

¹⁸³ Bod 1.1.1 Programu aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut podle § 22 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých předpisů (zákon o ochraně hospodářské soutěže), u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze stranám takových zakázaných dohod neuložit pokutu nebo výši pokuty podstatně snížit (dále jen Leniency program 2007)

¹⁸⁴ Bod 1.1.3 Leniency programu 2007

¹⁸⁵ Bod 1.2.1 Leniency programu 2007

¹⁸⁶ Bod 1.2.2 ibid.

¹⁸⁷ Bod 1.2.3 ibid.

¹⁸⁸ Petr, M., Hlavní změny v novém Leniency programu, Informační list UOHS č. 3/2007, str. 7

zveřejnit záměr podat žádost. Taky nesmí být iniciátorem zakázaného jednání, nesmí v něm hrát vůdčí roli a nesmí ostatní soutěžitele nutit k účasti na dohodě.¹⁸⁹

Český leniency program je přísnější v porovnání s evropským leniency z roku 2006. Program nedovoluje, aby žadatel pokračoval v účasti na kartelovém jednání, ani za předpokladu, že by to mohlo zmařit další průběh vyšetřování. Dále, účastník kartelu, který jednání inicioval, nebo jej vedl, není na rozdíl od evropského programu oprávněn k ochraně.¹⁹⁰ Evropský program umožňuje snížení pokuty.

Procedurální pravidla

Velkou změnou je úprava procesních pravidel pro podání žádosti o leniency program. V předchozím programu tato pravidla nebyla zakotvena vůbec. Podat žádost o leniency mohou pouze osoby oprávněné tyto soutěžitele zastupovat nebo jednat jejich jménem.¹⁹¹ Žádost je možno podat písemně, ústně do protokolu, případně v elektronické podobě podepsané elektronickým podpisem.¹⁹² Program představil možnost podat hypotetickou žádost¹⁹³ pro Leniency typu I po vzoru evropské předlohy, která umožňuje anonymitu a nevyžaduje předložení důkazů, jenom jejich charakteristiku.¹⁹⁴ Také byl představen tzv. „marker system“¹⁹⁵, což je vlastně možnost rezervace pořadí v případě, že se soutěžitel rozhodne žádost podat, nemá však k dispozici všechny důkazy. Žadatel předloží jenom informace o svém jménu a adrese, o účastnících údajné kartelové dohody, o dotčeném zboží a území, o odhadované době trvání údajné kartelové dohody a o povaze údajného kartelového jednání. Úřad pak stanoví dobu, v níž žadatel musí své podání doplnit, tj. předložit informace a důkazy v rozsahu požadovaném pro neuložení pokuty. Žadatel musí svou žádost také odůvodnit.¹⁹⁶

Dalším důležitým institutem, který vychází z ECN Modelového leniency programu je souhrnná žádost. Podal-li žadatel hlavní a úplnou žádost u Komise (jako nejvhodnějšího

---

¹⁸⁹ Bod 1.3.1 ibid

¹⁹⁰ Petr, M. a kol., Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR, Praha. C.H.Beck 2010, str. 519

¹⁹¹ Bod 2.1.1 Leniency programu 2007

¹⁹² Bod 2.1.2 ibid

¹⁹³ Bod 2.2.3 ibid

¹⁹⁴ Petr, M., Hlavní změny v novém Leniency programu, Informační list UOHS č. 3/2007, str. 7

¹⁹⁵ Bod 2.2.4 ibid

¹⁹⁶ Podrobněji vid'. Kapitola o EU Leniency programu, (zejména kritika)

soutěžního orgánu pro šetření daného případu), před UOHS podá jenom souhrnnou žádost, která musí obsahovat náležitosti stanovené v bodě 2.2.7 Leniency programu 2007. Jakmile se ale Úřad rozhodne případem dále zabývat, stanoví žadateli lhůtu pro doplnění všech relevantních důkazů a informací, aby žádost odpovídala výše uvedeným podmínkám pro neuložení pokuty.¹⁹⁷

5.3 Zakotvení Leniency programu v zákoně

Zákonem č. 360/2012 Sb., který novelizoval ZOHS bylo zakotvení podmínek leniency programu a s tím související upuštění od uložení pokuty, nebo snížení pokuty před Úřadem. Jelikož dosud nebyl tento nástroj promítnut do zákona, ale byl publikován jen jako oznámení Úřadu, nová úprava přináší účastníkům zakázaných dohod dle § 3 ZOHS, kteří budou mít zájem využít program shovívavosti zákonnou garanci, že při splnění podmínek jim nebude pokuta uložena, nebo bude snížena.¹⁹⁸

Do ZOHS byl přidán § 22ba – Upuštění od uložení pokuty a snížení pokuty, který upravuje základní podmínky aplikace leniency programu. V odst. 1 písm. a) vymezuje podmínky pro úplné upuštění od uložení pokuty (Leniency typu I). Zákon stanovuje podmínky a to; soutěžitel se musí obrátit na Úřad jako první, přiznat svojí účast na dohodě, po celou dobu řízení aktivně spolupracovat a nečinit nátlak na ostatní strany kartelu, aby se ho účastnili.¹⁹⁹ V odst. 1 písm. b) vymezuje podmínky pro snížení pokuty „až o 50 %, pokud soutěžitel předloží Úřadu informace a podklady o utajované horizontální dohodě, které mají významnou přidanou důkazní hodnotu.“ Soutěžitel musí zároveň splnit podmínky stanovené v odst. 1 písm. a).²⁰⁰ V odst. 2 je stanoveno snížení pokuty o 20 %, pokud se soutěžitel ke spáchání správního deliktu přiznal (úprava narovnání v zákoně). Odst. 3 říká: „Upustí-li Úřad od uložení pokuty podle odstavce 1 písm. a) nebo sníží-li pokutu podle odstavce 1 písm. b) nebo podle odstavce 2, nelze témuž soutěžiteli uložit zákaz plnění veřejných zakázek nebo zákaz plnění koncesní smlouvy.“²⁰¹ V § 22ba²⁰² jsou dále

¹⁹⁷ Bod 2.2.7 druhý odstavec ibid.

¹⁹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012,

¹⁹⁹ Zákonná úprava je v tomhle ohledu mírnější než Leniency oznámení z roku 2007

²⁰⁰ mimo podmínky, aby se obrátil na Úřad jako první

²⁰¹ Ustanovení navazuje na § 22a odst. 4, dle kterého je možno uložit zákaz plnění veřejných zakázek nebo zákaz plnění koncesní smlouvy, blíž k leniency a bid riggingu srov. Pospíšil, I., Nejezchleb, K., Leniency program a další nástroje pro boj s bid riggingem, Antitrust 4/2011. Str. 182-187

stanoveny procesní lhůty pro podání žádosti. Žádost o upuštění od uložení pokuty je možné podat pouze do sdělení výhrad, kdežto žádost o snížení pokuty je možno podat i po sdělení výhrad, do 15 dnů od jejich doručení. Ustanovuje se možnost vzít žádost zpět a to do 15 dnů od uplynutí lhůty pro podání žádosti. K žádosti, která byla vzata zpět, a k podkladům a informacím k ní přiložených se v řízení nepřihlíží. Dle odst. 7, „žádost, která byla podána později, než je stanoveno v odstavci 5 nebo 6, Úřad projedná jen v případech hodných zvláštního zřetele“ a to zejména pokud podavatel prokáže objektivní důvody.²⁰³

Další podrobnosti postupu Úřadu budou upraveny v aktualizovaném Oznámení Úřadu (které bude navazovat na zákonnou úpravu a vycházet z nového ECN Modelového leniency programu z listopadu 2012), na kterém se sice pracuje, ale není zatím jasné, kdy bude publikováno. V současné době Úřad stále aplikuje leniency oznámení z roku 2007, a to v mezích zákonné úpravy. Z toho vyplývá, že Úřad by jako žadatele o leniency za současného stavu s nejvyšší pravděpodobností akceptoval i účastníka kartelu, jenž jej inicioval, či sehrál vůdčí roli.²⁰⁴

V souvislosti se zakotvením podmínek pro leniency program byli upraveny i podmínky týkající se vedení spisu a přístupu k dokumentům obsahujícím žádost o aplikaci leniency programu. Tato změna byla odůvodněna potřebou národní úpravy s ohledem na rozsudek SDEU C-360/09²⁰⁵ ve věci Pfleiderer.²⁰⁶ K § 21c ZOHS byl přidán odst. 3 a 4, které ustanovují zvláštní režim pro přístup k leniency dokumentům. Žádost o leniency a související dokumenty jsou dočasně držena mimo spis týkající se případu. Od sdělení výhrad se stávají součástí spisu, ale nahlížet do leniency žádosti a podkladů k ní je dovoleno pouze účastníkům řízení.²⁰⁷

---

²⁰² § 22ba odst 5. a odst 6 ZOHS

²⁰³ Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012

²⁰⁴ Z písemné komunikace s Mgr. Ing. Kamilem Nejezchlebem, zástupcem ředitele odboru kartelů

²⁰⁵ Vid' kapitolu 6- Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva a Leniency program

²⁰⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012

²⁰⁷ Ibid.

5.4 Aplikační praxe leniency programu

Prvním českým případem použití leniency programu bylo rozhodnutí ve věci PINELLI z roku 2004.²⁰⁸ Rozhodnutí se týkalo zakázané vertikální dohody o výhradním prodeji iontových a energetických nápojů. Potenciální pokuta, která soutěžitelům hrozila, mohla přitom dosáhnout 20 milionů korun.²⁰⁹ Největším případem, kdy byl leniency program aplikován byl PISU kartel (výrobci plynem izolovaného spínacího ústrojí).²¹⁰ Souhrnná pokuta uložena Úřadem představovala téměř 980 milionů korun.²¹¹ Jednalo se o případ tzv. „bid riggingu“, kdy se účastníci mezi sebou domlouvali na tom, kdo nabídne jakou cenu, aby došlo k přidělení zakázky předem dohodnuté společnosti. Sankcionováno bylo celkem 16 společností. Rozhodnutí bylo následně v roce 2008 zrušeno Krajským soudem v Brně. ÚOHS podal kasační stížnost, které Nejvyšší správní soud v roce 2009 vyhověl. Krajský soud obnovené řízení přerušil a položil předběžné otázky Soudnímu dvoru Evropské unie. SDEU rozhodl v lednu 2012, že sankcionování kartelu za jeho působení v ČR v období před vstupem do Evropské unie a jeho současné potrestání Evropskou komisí za dopady v rámci EU není v rozporu se zásadou „ne bis in idem“. Krajský soud v Brně však v červnu 2012 rozhodnutí ÚOHS opět zrušil, a to z důvodu nedostatečného odůvodnění individuální deliktivní odpovědnosti v rámci jednotlivých skupin. Proti rozsudku byla podána kasační stížnost.²¹²

V roce 2010 vydal Úřad další rozhodnutí, kdy byl aplikován leniency program. Jednalo se o kartel výrobců CRT obrazovek²¹³. Úřad se zabýval účinky kartelu jenom před vstupem České republiky do Evropské Unie.²¹⁴ V roce 2011 vydal Úřad rozhodnutí, kdy byl aplikován leniency program současně s procedurou narovnání²¹⁵ ve věci kartelu čisticích

²⁰⁸ Rozhodnutí sp. zn. S 106/04-4340/04-ORP - Energetické a iontové nápoje.

²⁰⁹ Tisková zpráva Úřadu ze dne 13.8.2004: Pokuta mohla dosáhnout téměř dvaceti miliónů korun, spolupráce s Úřadem se firmě vyplatila. Nezaplátí nic. Dostupné na: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/pokuta-mohla-dosahnout-temer-dvaceti-milionu-koron-spoluprace-s-uradem-se-firme-vyplatila>.

²¹⁰ Rozhodnutí Úřadu ze dne 9. února 2007 sp. zn. S 222/06-3113/2007/710.

²¹¹ V rozkladu byla dvom soutěžitelům pokuta snížena a souhrně činila téměř 942 milionů korun

²¹² Přehled nejvyšších pokut uložených ÚOHS s následným vývojem; dostupné na: <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/statistiky/prehled-nejvyssich-pokut-ulozenych-v-oblasti-hospodarske-souteze.html>

²¹³ Rozhodnutí Úřadu z 26. srpna 2010 sp. zn. S13/2009/KD-12816/2010/850/EDo

²¹⁴ Evropská komise prosinci 2012 uložila pokutu téměř 1,5 mld. eur za kartel výrobců CRT obrazovek Vid'. <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/1557-kartel-crt-byl-v-cr-potrestan-jiz-pred-dvema-lety.html>

²¹⁵ Rozhodnutí Úřadu ze dne 10. února 2011 sp.zn. -S169/2008/KD-368/2011/850/KNe

prostředků.²¹⁶ Tento případ je z hlediska praxe Úřadu významný, neboť se jedná o první případ využití leniency programu (Leniency typu I, tak Leniency typu II), souběžně s procedurou narovnání.²¹⁷ Zatím poslední rozhodnutí ve kterém byl program shovívavosti aplikován, je kartel v oblasti odpadového hospodářství.²¹⁸ Soutěžitelé si prostřednictvím vzájemných kontaktů a výměny informací rozdělovali zákazníky, když mezi sebou koordinovali svůj postup ve veřejných zakázkách (bid rigging) v oblasti nakládání s odpady, resp. údržby komunikací.²¹⁹ Úřad udělil pokutu v souhrnné výši téměř 100 milionů. Třeba však poznamenat, že na rozdíl od předchozích případů kartel nebyl odhalen na základě leniency žádosti, ale byl zde aplikován jenom Leniency program typu II.

V rozhodovací praxi Úřadu jsou i rozhodnutí, ve kterých se soutěžitelé dovolávali Leniency programu neúspěšně, jako např. Český mobil - T-Mobile Czech Republic²²⁰, Lesy ČR²²¹ nebo Ringier²²².

Úřad měl možnost rozhodovat ve věci nahlížení do spisu v souvislosti s leniency programem. Úřad se zabýval žádostí společnosti L'oreal²²³ o nahlédnutí do částí spisu správního řízení sp. zn. S170/2008/KD²²⁴, které obsahují obchodní tajemství jiného soutěžitele, zejména podání učiněná v rámci tzv. Programu aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut podle § 22 ZOHS. Úřad dospěl k závěru, „že právo na nahlížení do částí spisu obsahujících obchodní tajemství (o nejistotě vzniku tohoto práva viz výše u

---

²¹⁶ Úřad dovodil, že kartel se týkal jenom trhů pracích prášků, aviváží a prostředků na ruční mytí nádobí.

²¹⁷ Výroční zpráva UOHS za rok 2011, str 11

²¹⁸ Rozhodnutí Úřadu ze dne 19. Listopadu 2012 sp. Zn. S346/2010/KD-21896/2010/850/KNe

²¹⁹ Tisková správa ze dne 19.12.2012 <http://www.uohs.cz/cs/informacni-centrum/tiskove-zpravy/hospodarska-soutez/1561-kartel-v-oblasti-odpadoveho-hospodarstvi-byl-potrestan-pokutou-temer-100-milionu-korun.html>

²²⁰ Rozhodnutí Úřadu ze dne 27. října 2003 sp. zn. S 165/03-6152/03-ORP– spol. T-Mobile Czech Republic a.s. a Český Mobil a.s. uzavřeli dohodu o nepřímém určení obchodních podmínek. T-Mobile podala žádost dle Leniency oznámení z roku 2001 o neuložení pokuty. Úřad konstatoval předložené důkazy nepředstavovaly rozhodující část důkazů potřebných pro prokázání existence kartelu

²²¹ Rozhodnutí Úřadu ze dne 6. června 2005 sp. zn. 1/05-3865/05-OOHS – jednalo se o vertikální dohodu mezi Lesy České republiky s.p. ve věci porušení § 11 odst. 3 ZOHS a čl. 82 SES. Lesy ČR požádali o program shovívavosti, zde se ale posuzovalo zneužití dominantního postavení

²²² Rozhodnutí Úřadu ze dne 3. srpna 2007 sp. zn. S 50/2006-14238/2007/710 – Úřad obdržel podnět od společností RINGIER ČR a.s. a spol. Československý sport, s.r.o. o možném porušení § 3 odst. 1 ZOHS ve vzájemných závazcích exkluzivity v oblasti. Úřad ale zhodnotil, že společnost podala žádost pouze účelově, jednalo se pouze o soukromoprávní spor, který přenesla spol. Ringier k Úřadu. Nejednalo se o porušení §3 odst. 1 ZOHS, a spol. Ringier ani neposkytla součinnost s vyřešením případu.

²²³ Rozhodnutí Úřadu sp. Zn. S170/2008/KD-3040/2010/850/ADr

²²⁴ Jednalo se o údajné stanovování cen kosmetických výrobků, nebylo však prokázáno

obchodního tajemství), nemůže být přiznáno pro jiné závažné zákonné důvody, jimiž je veřejný zájem na efektivním odhalování zakázaných dohod, a to i pomocí aplikace leniency programu, zájem státu na řádné spolupráci v rámci ECN, resp. eurokonformním postupu, a dále ochrana legitimních zájmů jiných účastníků daného správního řízení, zde předkladatele leniency dokumentů. Uvedený veřejný zájem, resp. povinnost chránit legitimní zájmy jiných účastníků řízení, Úřad považuje v tomto okamžiku za převažující nad zájmem účastníka řízení na okamžitém, resp. nepřetržitým přístupem k celé spisové dokumentaci.²²⁵

Je třeba poznamenat, že český program shovívavosti byl v minulosti kritizován, např. pro jeho neefektivní aplikaci, předně v důsledku nesouladu tohoto programu se správním řádem.²²⁶ Účinnost leniency programu v ČR zatím není zdaleka tak vysoká, jako například program Evropské komise a Úřad dosud čeká na svůj první „ryze český“ případ, který bude odhalen na základě žádosti dle českého leniency programu.²²⁷

5.5 Kriminalizace protisoutěžního jednání a Leniency program v českém právu

Kromě sankcí správní povahy, české právo zná za porušení norem soutěžního práva i sankce trestněprávní. Dle ustanovení § 248 odst. 2 TrZ bude potrestán odnětím svobody až na 3 léta²²⁸, zákazem činnosti, nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty ten, „kdo v rozporu s jiným právním předpisem na ochranu hospodářské soutěže se svým konkurentem uzavře dohodu o určení ceny, dohodu o rozdělení trhu nebo jinou dohodu narušující hospodářskou soutěž a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, zadavateli nebo jinému dodavateli nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody.“

I když byl původně § 248 TrZ, který nahradil § 127 starého trestního zákona (trestní čin porušování závazných pravidel hospodářského styku) přijat pozitivně, snesla se na něj vlna

---

²²⁵ Bod 49 rozhodnutí S170/2008/KD-3040/2010/850/ADr

²²⁶ Srov. Glatzová, V. *kladivo na kartely: omilostnění*. Hyde park. Hospodářská kriminalita. EURO 2009, 13.7. 2009; Jelínková, P., LENIENCY PROGRAM JAKO JEDEN Z PROJEVŮ SOFT LAW V OBLASTI HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE, Dny práva – 2010 – Days of Law, 1. ed. Brno : Masaryk University, 2010 <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>

²²⁷ Pospíšil, I., Nejezchleb, K., Leniency program a další nástroje pro boj s bid riggingem, Antitrust 4/2011. Str 184

²²⁸ V kvalifikovaných případech hrozí odnětí trestu svobody až 8 let

kritiky především kvůli problémům s nejednoznačností vymezení skutkové podstaty a praktické aplikace. Nejasnosti se týkají hlavně pojmu dohody a jejího chápání „stricto sensu“ nebo „largo sensu“ a pojmu konkurenta.²²⁹ I kvůli problémům s jeho interpretací není v praxi využíván a §248 odst. 2 TrZ hrozí osud „spícího“ paragrafu bez odstrašujícího účinku.²³⁰

Trestněprávní postih dle § 248 TrZ byl v možném konfliktu s leniency programem, jelikož nepočítal s ochranou vůči trestním sankcím, které hrozily jednotlivcům, když soutěžitel žádal o aplikaci leniency programu. Tudíž ustanovení § 248 TrZ potenciálně snižovalo efektivitu leniency programu. Žádný manažer nebude žádat o leniency pro jím řízenou společnost, pokud sám bude vystaven riziku trestněprávní sankce.²³¹ Profesor Šámal uvádí, že možné řešení problému spočívá ve využití zásady subsidiarity trestní represe dle §12 odst. 2 TrZ, kde by se mohlo dovodit, že po splnění podmínek programu shovívavost by nebyl postih potřebný, nebo aplikací zásady oportunity v souladu s ustanovením § 172 odst. 2 písm. c) TrŘ. Konečné řešení vzniklo novelizací TrZ zákonem č. 360/2012, který přidal do TrZ zvláštní ustanovení o účinné lítosti v § 248a. Jestliže pachatel splní podmínky pro aplikaci leniency programu, trestní odpovědnost dle § 248 TrZ zaniká.²³²

---

²²⁹ Srovnej např. Šámal, P., Trestněprávní postih tzv. horizontálních kartelů podle nového trestního zákoníku, *Bulletin Advokacie*, 2010, č. 7-8; Petr, M. a kol., *Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR*, Praha, C.H.Beck 2010, str 544-547 a názor Dr. Kindla v: Munková, J., Kindl, J., Svoboda, P., *Soutěžní právo*, 2. Vydání. Praha, C.H.Beck, 2012, s 575- 586

²³⁰ Neruda, R. Nejen o kriminalizaci kartelů. [cit. 3. srpna 2010] Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.com/2009/01/nejen-o-kriminalizaci-kartel.html>.

²³¹ Munková, J., Kindl, J., Svoboda, P., *Soutěžní právo*, 2. Vydání. Praha, C.H.Beck, 2012, s 585

²³² Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012

6. SOUKROMOPRÁVNÍ VYMÁHANÍ SOUTĚŽNÍHO PRÁVA A LENIENCY PROGRAM

6.1 Vztah mezi veřejným a soukromým prosazováním práva

Kromě tradičního systému veřejnoprávního vymáhání práva a vysokých pokut se členové kartelů musí obávat soukromoprávních nároků na náhradu škody za vzniklé ekonomické ztráty v důsledku kartelu. Zatímco Komise a národní soutěžní úřady (NCA) se zabývají ochranou hospodářské soutěže „ex officio“ a ve veřejném zájmu, soukromoprávní spory jsou řešeny civilními soudy, kde těžiště spočívá zejména v domáhání se náhrady škody, nebo vydání bezdůvodného obohacení.²³³ Možnost soukromoprávního vymáhání je pro členy kartelu velkou hrozbou a může je odradit od odhalení kartelu.²³⁴

Soukromoprávní vymáhání soutěžního práva hrálo v EU jen okrajovou roli ve srovnání s USA. Vzhledem k rozsudku Soudního dvoru stanovující právo (každého jednotlivce) na náhradu škody utrpěné v důsledku porušení pravidel hospodářské soutěže v EU²³⁵ a aktivní podpoře soukromého vymáhání soutěžního práva ze strany Evropské komise se jeho role zvyšuje.

Aktivita Komise vyústila v roce 2005 ve vydání Zelené knihy²³⁶, která označila některé z hlavních překážek, které brání poškozeným v podávání žalob na náhradu škody v členských státech, a navrhla řadu řešení pro jejich překonání. V roce 2008 zveřejnila Komise Bílou knihu²³⁷ obsahující konkrétní návrhy, jak překonat právní a procesní překážky v pravidlech členských států, jimiž se řídí žaloby o náhradu škody v soutěžních věcech. Následně Komise připravila po konzultacích k Bílé knize návrh směrnice, která se měla zabývat soukromoprávními nároky na náhradu škody; tato však nakonec nebyla zveřejněna.

---

²³³ Neruda, R., Soukromé či veřejné prosazování soutěžního práva?, *Antitrust* 4/2011 s. 154

²³⁴ Blanco, L.O., *EC Competition Procedure*, Oxford, Oxford University Press, 2006, s. 219

²³⁵ Rozhodnutí ESD ve věcech C-453/99, *Courage v Crehan*; C-295/04, C-297/04 and C-298/04 *Vincenzo Manfredi and others v Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA and others*

²³⁶ Green Paper - Damages actions for breach of the EC antitrust rules, COM(2005) 672

²³⁷ White Paper on Damages Actions for Breach of the EC antitrust rules, COM(2008) 165

Přestože leniency programy a žaloby o náhradu škody, alespoň do jisté míry, slouží stejnému účelu, zvyšující se počet žalob o náhradu škody může ohrozit národní a evropské leniency programy, protože riziko následných žalob²³⁸ může odradit potenciální žadatele o shovívavost od toho, aby svou žádost podali.²³⁹

Vztah mezi veřejným a soukromým prosazováním práva se stává problematickým při řešení otázky přístupu soukromých osob (poškozených v důsledku kartelu) k důkazům (které mají veřejnoprávní instituce) ve věci náhrady škody. Zatímco žalobci se snaží získat veškeré důkazy o kartelu, které by jim pomohly prokázat jejich nárok (např. vyčíslení škody) u vnitrostátního soudu, pozice veřejnoprávních institucí je taková, že důkazy nebudou poskytnuty žadatelům, pokud by to ohrozilo jiné zájmy, jako obchodní tajemství nebo pobídky pro společnosti, aby spolupracovaly se soutěžními orgány.²⁴⁰ Na druhou stranu leniency programy jsou přínosné i pro soukromé osoby poškozené kartely. Mnohé kartely by mohly zůstat neodhaleny a jejich negativní účinky na hospodářskou soutěž obecně a na konkrétní osoby by tak mohly bez omezení přetrvávat, pokud by neexistovaly účinné programy shovívavosti.²⁴¹

Nedávné rozsudky Evropských soudů ve věcích *Pfleiderer*²⁴², *CDC*²⁴³ a *EnBW*²⁴⁴ přinesly nejistou situaci, kdy rozsah ochrany proti zpřístupnění leniency dokumentů na žádost poškozených není předvídatelný.

6.2 Způsoby jak získat přístup k důkazům

Poškození (jednáním kartelu) se snaží využít několik způsobů, jak se dostat k důkazům týkajícím se kartelového jednání, které má k dispozici Komise. Jednou z možností je

---

²³⁸ Zde se budeme zabývat pouze tzv. follow-on žalobami, které jsou závislé na vydání rozhodnutí orgánem veřejné moci. Srov. W. Wils, 'The Relationship between Public Antitrust Enforcement and Private Actions for Damages', *World Competition* 2009 (32) (1), str.3-26. str.5

²³⁹ Cauffman, C., *The Interaction of Leniency Programmes and Actions for Damages*, *The Competition Law Review*, Volume 7, Issue 2 s 181-220

²⁴⁰ De Stefano, G., *Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario.*, *Global Competition Litigation Review*, Issue 3,2012, str. 95-110

²⁴¹ Cauffman, C., *The Interaction of Leniency Programmes and Actions for Damages*, *The Competition Law Review*, Volume 7, Issue 2, str. 181-228

²⁴² Rozhodnutí SDEU ve věci *Pfleiderer v Bundeskartellamt C-360/09*

²⁴³ Rozhodnutí Tribunálu ve věci *CDC Hydrogen Peroxide v Commission T-437/08*

²⁴⁴ Rozhodnutí Tribunálu ve věci *EnBW Energie Baden-Wurttemberg v Commission T-344/08*

domáhat se zveřejnění důkazů před vnitrostátními soudy (viz (odst.) níže - rozhodnutí Pfleiderer), nebo žádat o účast v odvolacím řízení před evropskými soudy jako vedlejší účastník.²⁴⁵ Zároveň poškození mohou žádat o zveřejnění informací před soudy mimo EU za využití předpisů platných v dané jurisdikci. Jedná se hlavně o řízení před americkými soudy. Zatím však nebyli žalobci na nejvyšší úrovni úspěšní. Soudy akceptují obranu založenou na argumentu na úctě k zájmu nezávislého národa (tzv. „International comity doctrine“).²⁴⁶ Další možností je požádat Komisi o přístup k dokumentům podle nařízení č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise (dále jen „nařízení o přístupu k dokumentům“).

Jedním ze základních kamenů leniency programu je tzv. prohlášení společnosti. Jedná se v podstatě o shrnutí důkazů a dokumentů, které žadatel dobrovolně poskytuje Komisi ve snaze o získání (udělení) imunity.²⁴⁷ O takový dokument je samozřejmě velký zájem ze strany poškozených, protože obsahuje podrobný popis fungování kartelu a vysvětlení již existujících důkazů, které doprovázejí prohlášení, a především v něm podnik připouští protiprávní jednání.²⁴⁸ Zatímco leniency oznámení samo o sobě nechrání podnik před soukromoprávními důsledky její účasti na kartelové dohodě²⁴⁹, evropské předpisy udělují ochranu prohlášení podniku v rámci správního řízení před Komisí. Prohlášení podniku může být sděleno ústně, nahráno a následně přepsáno zaměstnanci Komise²⁵⁰, s cílem zajistit, aby ani společnost, která prohlášení poskytuje, neměla žádnou kopii dokumentu, který obsahuje prohlášení podniku.²⁵¹ Ostatním stranám jiným než účastníkům řízení zároveň není umožněn přístup k prohlášením.²⁵²

---

²⁴⁵ Tato cesta nebyla zatím úspěšná. V roce 2011 Tribunál zamítl žádost společnosti Schenker v odvolacím řízení týkajícím se kartelu leteckých přepravců. Soud dospěl k závěru, že společnost neprokázala existenci přímého zájmu na výsledku případu. SDEU potvrdil rozhodnutí v případě Schenker AG v. Komise C-602/11

²⁴⁶ Srov. De Stefano, G., Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario., Global Competition Litigation Review, Issue 3,2012, s. 95-110 (s.96)

²⁴⁷ Oznámení 2006, bod 31

²⁴⁸ Volcker, S., Case C-360/09, Pfleiderer AG v. Bundesskartellamt, Judgement of the Court of Justice (Grand Chamber) of 14 June 2011, Common Market Law Review 49, 2012, str. 695-720 (str.709)

²⁴⁹ Oznámení 2006, bod 39

²⁵⁰ Ibid body 31-35, srovnej taky- Antitrust Manual of Procedure, kapitola 9, dostupný na: http://ec.europa.eu/competition/antitrust/antitrust_manproc_3_2012_en.pdf

²⁵¹ Přepis ústního prohlášení je chráněn před zveřejněním, protože je to interní dokument Komise, srov. De Stefano, G., Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario., Global Competition Litigation Review, Issue 3,2012, str. 95-110 (s. 101, fn. 86)

²⁵² Cauffman, C., The Interaction of Leniency Programmes and Actions for Damages, The Competition Law Review, Volume 7, Issue 2 str. 181-220

6.3 Rozsudek Pfeiderer a jeho důsledky

SDEU ve svém rozsudku Pfeiderer rozhodl, že vnitrostátní soudy mají rozhodovat případ od případu o zpřístupnění informací a dokumentů předložených dobrovolně žadateli o shovívavost. V roce 2008 uložil Bundeskartellamt (Spolkový kartelový úřad) podle článku 81 ES třem evropským výrobcům dekorativních papírů pokuty z důvodu uzavření dohod o cenách a o uzavření výrobních kapacit. Společnost Pfeiderer požádala Bundeskartellamt, aby jí za účelem přípravy občanskoprávních žalob na náhradu škody zpřístupnil celý spis týkající se řízení o uložení pokuty v odvětví dekorativních papírů, včetně dokumentů týkajících se žádostí o shovívavost, jež byly žadateli dobrovolně předloženy, a úředně zajištěných důkazních prostředků.²⁵³ Vzhledem k tomu, že Bundeskartellamt částečně zamítl její žádost (v souladu s oznámením o shovívavosti), se společnost Pfeiderer odvolala k Amtsgericht (místní soud) v Bonnu, který položil předběžnou otázku Soudnímu dvoru dle čl. 267 SFEU: “Mají být právní předpisy Společenství v oblasti hospodářské soutěže – konkrétně články 11 a 12 nařízení č. 1/2003, jakož i čl. 10 odst. 2 ES ve spojení s čl. 3 odst. 1 písm. g) ES – vykládány v tom smyslu, že osobám poškozeným kartelovou dohodou nesmí být pro účely uplatnění jejich občanskoprávních nároků umožněn přístup k žádostem o shovívavost a k informacím a dokumentům, které žadatelé o shovívavost v této souvislosti dobrovolně předložili orgánu pro hospodářskou soutěž členského státu na základě vnitrostátního programu shovívavosti v rámci řízení o uložení pokuty zaměřeného (též) na uplatnění článku 81 ES?”²⁵⁴

Zatímco několik členských států²⁵⁵, stejně jako Komise, zaujalo postoj, že poškození žadatelé by neměli mít přístup k jakémukoli typu leniency důkazů²⁵⁶, generální advokát (“AG”) Mazák navrhl rozlišovat mezi prohlášením podniku jako sebeusvědčujícím důkazem, jehož zveřejnění by nemělo být povoleno za žádných okolností, a ostatními leniency dokumenty (jiné dokumenty předložené žadatelem o shovívavost, které “nebyly výsledkem řízení o shovívavost, a alespoň teoreticky mohly být zveřejněny jinde”)²⁵⁷, kde by byl umožněn přístup.

²⁵³ Body 9-12 rozsudku ve věci Pfeiderer

²⁵⁴ ibid bod 18

²⁵⁵ Belgie, Česká republika, Kypr, Německo, Nizozemsko, Španělsko

²⁵⁶ Stanovisko generálního advokáta ve věci C-360/09 Pfeiderer AG. V. Bundeskartellamt, bod. 29

²⁵⁷ Stanovisko generálního advokáta ve věci C.360/09 Pfeiderer, bod 47

Nicméně Soudní dvůr Evropské unie se neřídil stanoviskem AG a rozhodl, že: „Ustanovení práva Unie v oblasti kartelových dohod nebrání tomu, aby osobě, která byla poškozena porušením práva Unie v oblasti hospodářské soutěže a domáhá se náhrady škody, byly zpřístupněny dokumenty týkající se řízení o shovívavosti vedeného s osobou, která se tohoto porušení dopustila. Soudům členských států však na základě jejich vnitrostátního práva přísluší, aby stanovily podmínky, za kterých musí být takový přístup povolen nebo odepřen, a musí přitom zvážit zájmy chráněné právem Unie.“²⁵⁸ Vážení zájmů musí být provedeno v souladu s vnitrostátními právními předpisy, respektovat zásady rovnocennosti a efektivity²⁵⁹, přihlídnout na jedné straně k zájmu na zpřístupnění informací, a na druhé straně zájmu na ochraně leniency dokumentů.²⁶⁰ Zájem jednotlivých žadatelů o shovívavost, aby se vyhnuli soudnímu příkazu, není zájmem chráněným právem EU, avšak riziko prozrazení leniency informací může odradit potenciální žadatele o shovívavost od podání žádosti, což ovlivňuje obecný zájem na účinnosti leniency programu.²⁶¹

Proto, i když připustíme, že účinnost vnitrostátních leniency programů by mohla být ohrožena, pokud tyto informace budou zpřístupněny soukromým osobám²⁶², SDEU došel k závěru, že stávající právní předpisy EU nebrání straně domáhající se náhrady škody, aby jí byl poskytnut přístup k dokumentům týkajícím se řízení o shovívavosti. SDEU však nechal na vnitrostátním soudu, aby našel rovnováhu v každém případě, zda poskytnout žalobci přístup k informacím o shovívavost.²⁶³

---

²⁵⁸ Rozhodnutí ve věci Pfeleiderer C-360/09, bod 32

²⁵⁹ Mauricio, A.J., Access of Damages Claimants to Leniency Material Held by National Competition Authorities or by the European Commission, str. 4; dostupné na: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2159946

²⁶⁰ Rozhodnutí ve věci Pfeleiderer, bod 30

²⁶¹ Cauffman, C., Access to Leniency Related Documents After Pfeleiderer, Maastricht European Private Law Institute, Working Paper No 2012/3, str. 10

²⁶² Rozhodnutí ve věci Pfeleiderer bod 26

²⁶³ Volcker, S., Case C-360/09, Pfeleiderer AG v. Bundeskartellamt, Judgement of the Court of Justice (Grand Chamber) of 14 June 2011, Common Market Law Review 49, 2012, str. 710

6.3.1 Následky rozhodnutí ve věci Pfleiderer pro leniency programy

Rozhodnutí ve věci Pfleiderer nepomohlo vyřešit problém a SDEU byl tvrdě kritizován, že neposkytl žádné vodítko, jak vyvážit protichůdné zájmy.²⁶⁴ Po zveřejnění rozhodnutí se objevilo několik případů, které se na rozsudek Pfleiderer odvolávalo a týkalo se stejného problému.

Německý případ

Pokračování Pfleiderer: Po zveřejnění předběžné otázky vydal místní soud v Bonnu rozhodnutí, kterým odmítl žádost společnosti Pfleiderer o přístup k leniency dokumentům, na základě toho, že zpřístupnění údajů předložených jako součást žádostí o zmírnění pokuty by "ohrozilo účel šetření".²⁶⁵ Nicméně soud rovněž uvedl, že jiné informace obsažené ve spisech mohou být poskytnuty třetím stranám.²⁶⁶

Anglický případ

První anglický případ po zveřejnění rozhodnutí ve věci Pfleiderer měl však trochu jiný výsledek. Anglický vrchní soud vyhověl omezenému zveřejnění určitých dokumentů vztahujících se ke GIS kartelu (plynem izolovaná spínací ústrojí) v případě žaloby na náhradu škody společnosti National Grid.²⁶⁷ Žalobce požádal o přístup k dokumentům, které mimo jiné obsahovaly i materiály týkající se žádosti o shovívavost (žaloba však neobsahovala žádost o prohlášení podniku, což by bývalo mohlo mít velký dopad na rozhodnutí soudu). Komise byla soudem vyzvána, aby učinila tzv. "amicus curiae" podání.²⁶⁸ Komise uvedla dva specifické faktory, které by měly být zohledněny soudem při vyvažování zájmů, jak bylo stanoveno v rozsudku Pfleiderer. Za prvé by měl soud posoudit, zda a za jakých okolností by zpřístupnění důkazů o shovívavosti vystavilo žadatele o shovívavost větší odpovědnosti než strany, které s Komisí nespolupracovaly, a za druhé by měl zvážit, zda by poskytnutí dokumentů bylo proporcionální vzhledem k

---

²⁶⁴ Cauffman, C., The Interaction of Leniency Programmes and Actions for Damages, The Competition Law Review, Volume 7, Issue 2 s. 181-220

²⁶⁵ Amtsgericht Bonn, rozhodnutí z 18 ledna 2012, Příklad č. 51 Gs 53/09

²⁶⁶ De Stefano, G., Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario., Global Competition Litigation Review, Issue 3, 2012, str. 103

²⁶⁷ National Grid Electricity Transmission v ABB and Others [2012] EWHC 869 (Ch), dostupné na: <http://www.bailii.org/ew/cases/EWHC/Ch/2012/869.html>

²⁶⁸ Dle čl. 15 (3) nařízení č. 1/2003

možnému zásahu do leniency programu a zároveň jestli je dokument vůbec relevantní pro nárok a zda existují další dostupné zdroje důkazů, které jsou stejně účinné.²⁶⁹

Co se týče dopadu rozsudku Pfleiderer na EU leniency program Komise, Komise poznamenala, že: “obecné zásady práva EU formulované v rozsudku Pfleiderer jsou použitelné pro zpřístupnění leniency dokumentů vytvořených pro účely šetření Komise na základě analogie.”²⁷⁰

Následně, anglický soud v rozhodnutí nařídil zveřejnění “řady, ale zdaleka ne všech, redigovaných pasáží” rozhodnutí Komise.²⁷¹ Pokud jde o ostatní dokumenty (jako odpovědi na žádosti o informace od Komise), “pouze velmi omezené pasáže z některých dokumentů by měly být zveřejněny.”²⁷²

Rakouský případ

V případě Donau Chemie²⁷³, rakouská organizace tiskáren žaluje členy kartelu tiskařských chemikálií o náhradu škody. Oberlandesgericht (rakouský soud) požádal předběžnou otázkou SDEU o objasnění rozhodnutí ve věci Pfleiderer. V Rakousku jsou jiná pravidla v souvislosti s nahlížením do spisu (je třeba souhlasu účastníka), a proto soud položil otázku: “Brání právo Unie, zejména s ohledem na rozhodnutí Soudního dvora C 360/09 - Pfleiderer, vnitrostátnímu ustanovení práva hospodářské soutěže, které činí povolení nahlédnutí do spisu kartelového soudu třetími osobami, které nejsou účastníky řízení, za účelem přípravy žalob na náhradu škody proti účastníkům kartelu (i) v řízeních, ve kterých byl použit článek 101 nebo článek 102 SFEU ve spojení s nařízením 1/2003/ES, bez výjimky závislým na souhlasu všech účastníků řízení a soudu v jednotlivém případě neumožňuje, aby za účelem stanovení podmínek, za kterých bude nahlédnutí do spisu povoleno nebo odepřeno, zvažil zájmy chráněné právem Unie?”²⁷⁴

---

²⁶⁹ Vyjádření Evropské komise v souladu s čl. 15 (3) nařízení 1/2003 ve věci HC08C03243, 03.11.2011, k dispozici na:

http://ec.europa.eu/competition/court/amicus_curiae_2011_national_grid_en.pdf, body 18 a 19.

²⁷⁰ Ibid. bod 10, srov. taky- Mauricio, A.J., Access of Damages Claimants to Leniency Material Held by National Competition Authorities or by the European Commission, str. 6

²⁷¹ National Grid Electricity Transmission v ABB and Others [2012] EWHC 869, bod 58

²⁷² Ibid. bod 59

²⁷³ C-536/11 Donau Chemie and Others, (ještě nerozhodnuto)

²⁷⁴ Dostupné na:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d2dc30dba35df1d6877544ea8e42d4e93a6>

Soudní dvůr Evropské unie ještě nerozhodl, ale v únoru 2013 generální advokát Jääskinen vydal své stanovisko.²⁷⁵ Došel k závěru, že zásada účinné soudní ochrany, konkrétně zásada efektivitativy „uplatňovaná ve světle čl. 19 odst. 1 SEU, brání takovému ustanovení vnitrostátního práva hospodářské soutěže, které zakazuje třetím osobám, které mají v úmyslu podat občanskoprávní žalobu na náhradu škody proti účastníkům kartelu, nahlédnout do spisů kartelového soudu v případě, že uvedení účastníci řízení k tomu nedali souhlas.“²⁷⁶ Zároveň konstatoval, že dle jeho názoru ustanovení neporušuje princip rovnocennosti.²⁷⁷

AG se však ve svém stanovisku odvrací od směru určeného v rozsudku Pfleiderer. Dle jeho názoru by “z hlediska proporcionality bylo proto vhodnější zákonem stanovené pravidlo, které by poskytovalo absolutní ochranu účastníkům programu shovívavosti, ale zároveň by vyžadovalo, aby se zájmy dalších účastníků řízení, kteří se podíleli na omezujícím jednání, vyvážily oproti zájmům údajných poškozených.”²⁷⁸ Zdá se, že se snaží poskytnout SDEU prostor, aby změnil své tolik kritizované rozhodnutí.²⁷⁹ Bude proto zajímavé počkat, zda Soudní dvůr Evropské unie bude následovat stanovisko AG. Na druhou stranu je třeba poznamenat, že SDEU rozhodl věc Pfleiderer ve velkém senátu složeném z 13 soudců.

6.4 Přístup k dokumentům přes nařízení o přístupu k dokumentům

Nařízení č. 1049/2001 o přístupu k dokumentům je založeno na zásadě, že všechny dokumenty orgánů, včetně Komise, by měly být přístupné veřejnosti. Zároveň však uznává, že musí být stanoveny odchylky kvůli určitým veřejným a soukromým zájmům, které si zaslouží speciální ochranu.²⁸⁰ Evropské soudy však už v řadě případů rozhodly, že

---

3c1e1.e34KaxiLc3qMb40Rch0SaxuKaNf0?text=&docid=116804&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=79032

²⁷⁵ Dostupné na: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62011CC0536:EN:NOT>

²⁷⁶ Stanovisko AG Jääskinen ve věci C-536/11 Donau Chemie, bod 70

²⁷⁷ Ibid bod 71 (2)

²⁷⁸ Ibid bod 64

²⁷⁹ Brown, Ch., Pfleiderer revisited: The AG Opinion in Donau Chemie dostupné na: <http://eutopialaw.com/2013/02/22/pfleiderer-revisited-the-ag-opinion-in-donau-chemie/>

²⁸⁰ Nařízení (EC) č. 1049/2001 čl.4

výjimky z práva na přístup veřejnosti musí být vykládány a používány restriktivně.²⁸¹ Jedna z těchto výjimek je uvedena v leniency oznámení 2006. “Podle názoru Komise, zveřejnění dokumentů nebo písemných či zvukově zaznamenaných prohlášení podniků získaných v kontextu tohoto oznámení, obvykle může být v rozporu s určitými veřejnými či soukromými zájmy, například ochranou účelu inspekcí a vyšetřování ve smyslu čl. 4 nařízení č. 1049/2001, a to i po vydání rozhodnutí.”²⁸² Nedávná judikatura evropských soudů však přináší další nejistotu.

6.4.1 Rozhodnutí CDC a EnBW

Tribunál zrušil rozhodnutí Komise v případě CDC, kdy Komise odmítla třetí straně přístup k seznamu položek tvořících obsah spisu týkajícího se řízení vedoucího k vydání rozhodnutí ve věci peroxid vodíku.²⁸³ CDC si vyžádala od Komise plný přístup k indexu spisu Komise na základě nařízení č. 1049/2001 o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Komise.

Později, v květnu 2012, Tribunál zrušil jiné rozhodnutí Komise, kterým zamítla žádost společnosti EnBW Energie Baden-Württemberg AG (údajně dotčené kartelovou dohodou mezi výrobci plynem izolovaných spínacích ústrojí - PISU) o přístup k několika dokumentům obsaženým ve správním spise týkajícím se kartelového řízení. Komise rozdělila dokumenty obsažené ve spise ve věci PISU²⁸⁴ do pěti kategorií a uvedla, že na každou z těchto kategorií se vztahuje výjimka stanovená v čl. 4 odst. 2 (resp. odst. 3) nařízení č. 1049/2001.²⁸⁵ Je třeba poznamenat, že požadavek na zveřejnění dokumentů v rozhodnutí EnBW byl širší, než v případě CDC. Oba případy se týkají problematiky

---

²⁸¹ Např. *Netherlands and van der Wal v Commission of the European Communities* (C-174/98 P and C-189/98 P) a *Kuijer v Council of the European Union* (T-211/00)

Komise proto musí provést "konkrétní a individuální přezkum" stavu každého požadovaného dokumentu (*Verein für Konsumenteninformation v Commission* (T-2/03); *Franchet and Byk v Commission* (T-391/03 and T-70/04))

²⁸² Leniency oznámení 2006, bod 40

²⁸³ Mauricio, A.J., *Access of Damages Claimants to Leniency Material Held by National Competition Authorities or by the European Commission*, s. 9; *Common Law Review*, Forthcoming, dostupné na: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2159946

²⁸⁴ Rozhodnutí Komise COMP/F/38.899 *Gas Insulated Switchgear*

²⁸⁵ Bod 8 a 9 rozsudku ve věci EnBW

přístupu k důkazům kartelového jednání, které mohou zahrnovat leniency dokumenty. A obě rozhodnutí byla přijata stejným senátem Tribunálu.²⁸⁶

V obou případech Komise své rozhodnutí zdůvodnila tím, že v případě kladného vyřízení žádosti by kartelová politika a Leniency program Komise byly narušeny, protože by se žadatelé o shovívavost museli obávat, že v důsledku podání žádosti by se mohli stát hlavním cílem pro společnosti domáhající se náhrady škody.²⁸⁷ Tribunál odmítl tuto argumentaci s odůvodněním, že přijetí takového výkladu by umožnilo Komisi, aby zabránila uplatňování nařízení o přístupu k informacím bez časového omezení k jakémukoli dokumentu, který by se týkal kartelového jednání, pouze s poukazem na možný budoucí negativní vliv na leniency program.²⁸⁸ Třeba však poznamenat, že rozhodnutí soudu bylo založeno na konkrétních okolnostech jednotlivých případů, které se specificky nevztahovaly k leniency dokumentům. V rozhodnutí CDC Tribunál uvedl, že požadovaný dokument (seznam položek tvořící obsah spisu) “sám o sobě nebyl předložen žadatelem o shovívavost a ... neobsahuje žádnou informaci, jež by mohla jako taková poškodit zájmy společností, které podaly žádosti o shovívavost.”²⁸⁹ Rozhodnutí EnBW je rovněž třeba vnímat v celém kontextu: soud ve svém rozsudku uvedl, že rozhodnutí bylo chybné, protože Komise neprovedla konkrétní a individuální přezkum obsahu požadovaných dokumentů v rámci jednotlivých "kategorií", a tak se Tribunál speciálně nezabýval jednotlivými kategoriemi, včetně kategorie č. 1 týkající se leniency důkazů.²⁹⁰

I když obou rozhodnutích byli speciální okolnosti, na základě kterých Tribunál ve věci rozhodl, ani jedno z nich neobjasňuje, do jaké míry budou dokumenty získané na základě leniency programu zpřístupněny žalobci v řízení o náhradu škody v budoucích případech. Je však třeba počkat na další vývoj, protože v rozhodnutí EnBW se Komise odvolala a v současné době se čeká na rozhodnutí Soudního dvora EU.²⁹¹ V případě CDC Komise odvolání nepodala.

---

²⁸⁶ Senát složen ze soudců: I. Pelikanova, K. Jurimae and M van der Woude

²⁸⁷ CDC bod 69, EnBW bod 124

²⁸⁸ CDC bod 70, EnBW bod 125

²⁸⁹ Rozhodnutí CDC bod 70, srov. De Stefano, G., Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario., Global Competition Litigation Review, Issue 3,2012, str. 106

²⁹⁰ De Stefano, G., Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario., Global Competition Litigation Review, Issue 3,2012, str. 106

²⁹¹ Rozhodnutí SDEU C-365/12 Commission v Enbw Energie Baden-Wurttemberg

6.5 Legislativní návrh

Hlavy evropských orgánů pro hospodářskou soutěž nedávno vydaly prohlášení, kde zdůrazňují, že: “stejná úroveň ochrany leniency materiálů v celé Evropské unii napomáhá možnosti konstruktivní spolupráce mezi autoritami, stejně jako efektivní alokaci případů a zdrojů, a přispívá k efektivitě prosazování práva.”²⁹² Dále se zavazují, “pokud je to možné dle platných právních předpisů v příslušných jurisdikcích a bez nepřiměřeného omezení práva na soukromoprávní nároky”²⁹³, chránit leniency materiály proti zveřejnění v rozsahu nezbytném pro zajištění efektivity programů shovívavosti.

Toto prohlášení je známkou toho, že se jedná o záležitost zájmu společného (v) celé EU. Vzhledem k rozhodnutí Pfleiderer se objevují výzvy k legislativnímu zásahu k odstranění nejistoty ohledně ochrany leniency dokumentů. Komise proto hledá obecnější řešení, které najde “rovnováhu mezi ochranou programů shovívavosti a právem poškozených na odškodnění.”²⁹⁴ Legislativní iniciativa týkající se žalob o náhradu škody způsobené porušením soutěžního práva, která vysvětluje vzájemný vztah těchto soukromých žalob a veřejnoprávního prosazování ze strany Komise a NCA (zejména pokud jde o ochranu programů shovívavosti), byla součástí pracovního programu Komise v roce 2012.²⁹⁵ Zatím však návrh připravované směrnice není veřejnosti znám.

---

²⁹² Resolution of the Meeting of Heads of the European Competition Authorities of 23 May 2012 on the Protection of leniency material in the context of civil damages actions, bod 1 dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/ecn/leniency_material_protection_en.pdf

²⁹³ Ibid.

²⁹⁴ Joaquín Almunia, proslov z 8 června 2012, SPEECH/12/428, dostupný na: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/12/428>

²⁹⁵ Příloha ke sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, k dispozici na: http://ec.europa.eu/atwork/pdf/cwp2012_annex_en.pdf

7. ZÁVĚR

Dá se konstatovat, že leniency program se postupně stal nejúčinnějším nástrojem odhalování kartelů. Nicméně, program stále podléhá vývoji a hledají se další stimuly, jak vylepšit jeho efektivitu, zejména transparentnost a právní jistotu. Netřeba však zapomínat, že program nemůže efektivně fungovat sám o sobě, ale že musí efektivně fungovat celý systém ochrany hospodářské soutěže. Pokud bude odhalování kartelů zcela závislé na leniency programu a soutěžní autority nebudou vyvíjet jinou aktivitu, jak odhalit zakázané jednání, i ten nejlépe nastavený program nemůže být účinný, protože členové kartelů se nebudou bát odhalení.

K evropskému leniency programu

Evropský leniency program prošel za dobu své aplikace velkými změnami a dá se očekávat (v návaznosti na změnu ECN Modelového leniency programu a uplynutí 6 let od zavedení Oznámení 2006), že program může projít další změnou. Leniency program z roku 2002 byl velice úspěšný, s jeho pomocí bylo odhaleno množství kartelů a uděleny vysoké pokuty. Oproti tomu leniency program z roku 2006, který jej nahradil, se objevuje víc kritiky v důsledku relativně malého počtu odhalených kartelů a zároveň udělení relativně nízkých pokut. Komise však provádí šetření ve velkém počtu případů a dá se očekávat, že tyto čísla stoupnou.

I když se všeobecně považuje evropský leniency program za úspěšný, objevují se taky opačné názory, že žadatelé program využívají, až když se kartel zhroutí.²⁹⁶ Jednou z největších nevýhod programu je možnost jeho zneužití. Mnoho společností opakovaně usvědčených z účasti na kartelu dostalo nižší pokuty, což naznačuje, že některé společnosti využívají program ve svůj prospěch.²⁹⁷

K českému leniency programu

Český program prošel v poslední době velkými změnami, odborná veřejnost už nějakou dobu volala po inkorporování leniency programu do zákona, bude proto zajímavé sledovat jestli se tím zvýší jeho atraktivita a důvěra u potencionálních žadatelů. V návaznosti na

²⁹⁶ Srov. Gartner, D., Zhou, J., Delays in Leniency Application: Is There Really a Race to the Enforcer's Door? TILEC discussion paper, Tilburg University 2012, dostupné na: <http://ssrn.com/abstract=2187771>

²⁹⁷ Marvao, C., The EU Leniency Programme and the Factors Affecting Fine Reductions, 2010, dostupné na: <http://www.wbiconpro.com/19-Catarina-Ireland.pdf>

zákonnou úpravu je teď UOHS před úlohou připravit nové oznámení, které bude jednak vycházet ze zákona a samozřejmě reagovat na revidovaný ECN Modelový leniency program.

Program byl kritizován za svou slabou atraktivitu a neefektivnost, protože stále čeká na svůj první čistě národní kartel, který by byl odhalen na základě programu. Je však důležité poznamenat, že program vychází z Oznámení 2006 a ECN Modelového leniency programu a tak se dá polemizovat, jestli je chyba v programu, nebo v něčem jiném. Osobně se přikláním k názoru, že relativní neúspěšnost programu je způsobena neefektivitou celého systému. UOHS, resp. oddělení kartelů nemá dostatek zdrojů na provádění šetření jednotlivých trhů, čím významně klesá riziko odhalení. Protože se členové kartelů nebojí odhalení, nemají důvod sami zveřejnit existenci kartelu, a tak se vyskytují žádosti o leniency, jen v případě, kdy je mezinárodní kartel již odhalen v jiné zemi, nebo přestává fungovat a je otázkou času kdy zanikne.

Ke vztahu žalob na náhradu škody a leniency programům

V současné době jsou žaloby na náhradu škody (za škodu způsobenou v důsledku kartelového jednání), resp. žádosti o přístup k leniency materiálům největší hrozbou pro leniency programy. V této nejisté situaci způsobené judikaturou evropských soudů jsou žadatelé o leniency v situaci, kdy jsou potenciálně první „na ráně“ pro případné žalobce, protože Komise, resp. NCA mají k dispozici inkriminující dokumenty. Bude si třeba proto počkat na legislativní návrh Komise a doufat, že najde optimální rovnováhu mezi veřejným a soukromým vymáháním práva, i když sama Komise určitě svůj leniency program neohrozí, jak již v několika případech deklarovala svůj zamítavý postoj k nahlížení do leniency materiálů.

Závěrem

Leniency program čelí mnohým problémům, které představují závažné podněty k úvahám nad dílčími změnami. Na druhou stranu je zde velký počet odhalených tajných dohod v důsledku programu, prokázaný pozitivní ekonomický efekt vzhledem k výběru pokut, snížení nákladů na vyšetřování, zlepšení sběru informací o tajných dohodách a obtížnější

tvorba a udržování takových dohod,²⁹⁸ což dokazuje, že program je vysoce účinný nástroj pro boj kartely.

---

²⁹⁸ Wills, W., Leniency in Antitrust Enforcement: Theory and Practice. *World Competition*, 2007, č. 30, s. 25-64

Seznam zkratk

ČR	Česká republika
ECN	Evropská soutěžní síť
ESD/SDEU	Soudní dvůr Evropských společenství, nyní Soudní dvůr Evropské unie
EU	Evropská unie
EÚLP	Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod
Komise	Evropská komise
LZP EU	Listina základních práv Evropské unie
Nařízení 1/2003	Nařízení Rady (ES) č. 1/2003 o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy
NCA	Národní soutěžní úřad
NSS	Nejvyšší správní soud
SES	Smlouva o založení Evropského společenství
SPS	Soud prvního stupně, (Soud první instance), nyní Tribunál
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
EU	Evropská unie
UOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
TrZ	Trestní zákoník
ZOHS	Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Bibliografie

Monografie

- C. Bellamy and D. Child, Editovaný Rose, V., Bailey, D. European Community law of competition, Oxford, Oxford University Press, 2008, 1312-1322
- Benešová, A. Program shovívavosti v evropském a českém soutěžním právu. Diplomová práce. Masarykova univerzita, 2009
- Blanco, L.O., EC Competition Procedure, Oxford, Oxford University Press, 2006, Brammer, S., Cooperation between national competition agencies in the enforcement of EC competition law, Oxford, Hart Publishing, 2009,
- Dekeyser, F., Polverino, F., The Reform of EC Competition Law, New Challenges, Kluwer Law International 2010, Chapter 19,
- Jones, A., Surfin, B., EU Competition Law, fourth edition, Oxford University Press, 2011
- Merola, M., Waelbroeck, D., Towards an optimal enforcement of competition rules in Europe, Brussels, Bruylant, 2010,
- Motta, M. Competition Policy: Theory and Practice. Cambridge: Cambridge University Press, 2004
- Munková, J., Kindl, J. Zákon o ochraně hospodářské soutěže. Komentář. Praha: C.H. Beck, 2007
- Munková, J., Kindl, J., Svoboda, P., Soutěžní právo, 2. Vydání. Praha, C.H.Beck, 2012
- Petr, M. a kol., Zakázané dohody a zneužívání dominantního postavení v ČR, Praha. C.H.Beck 2010
- Steinbocková, M. Program shovívavosti (leniency) v kartelovém právu. Diplomová práce. Masarykova univerzita, 2009
- Tučková, Z. Program shovívavosti v evropském a českém kartelovém právu, Rigorózní práce. Univerzita Karlova, 2011
- Van Bael, I. & Bellis, F., Competition Law of the European Community, (2005),

Seznam odborných článků

- Almunia, J., Antitrust Enforcement: Challenges Old and New, 19th St.Gallen International Competition Law Forum ICF, June 2012
- Arbault, F., Peiro, F.; The Commission's new notice on immunity and reduction of fines in cartel cases: building on success ; Competition Policy Newsletter 2/2002
- Arp, D.J., Swaak, C.R., A Tempting Offer: Immunity from Fines for Cartel Conduct under the European Commission's New Leniency Notice, 24 (1) ECLR 9–18 (2003)
- Barlingen B., Barennes M., The European Commission's 2002 Leniency Notice in Practice, Competition Policy Newsletter 3/2005

- Bloom, M.; Despite Its Great Success, the EC Leniency Program Faces Great Challenges; King's College London; European University Institute Robert Schuman Centre for Advanced Studies 2006 EU Competition Law and Policy Workshop/Proceedings
- Bouda, Z. Účinná lítost, spolupracující obviněný, program shovívavosti – obdobné instituty na cestě k efektivnějšímu právu? Časopis pro právní vědu a praxi. 2009, roč. 2009, č. 3, s. 219-222
- Cauffman, C., The Interaction of Leniency Programmes and Actions for Damages, The Competition Law Review, Volume 7, Issue 2 p 181-220
- Cauffman, C., Access to Leniency Related Documents After Pfleiderer, Maastricht European Private Law Institute, Working Paper No 2012/3
- Dekeyser, K., Dalheimer, D., Cooperation within the European Competition Network – Taking stock after 10 months of case practice, in Antitrust reform in Europe: a year in practice (International Bar Association, 2005), p 105-123
- De Stefano, G., Access of Damage Claimants to Evidence Arising out of EU Cartel Investigations: A Fast-evolving Scenario., Global Competition Litigation Review, Issue 3,2012, p. 95-110
- Dejl, P., Nosek, P., Šimeček, I. Leniency Regimes. Czech Republic. In Leniency Regimes - Jurisdictional comparisons 2. edition. London: European Lawyer, 2007. Dostupné z: http://www.europeanlawyer.co.uk/referencebooks_4.html
- Glatzová, V., Kladivo na kartely: omilostnění. Hyde park. Hospodářská kriminalita. EURO 2009, 13.7.2009
- Jelínková, P., Leniency program jako jeden z projevů soft law v oblasti hospodářské– 2010 – Days of Law, 1. ed. Brno, Masaryk University, 2010 <http://www.law.muni.cz/content/cs/proceedings/>
- Leslie, C.R., Antitrust Amnesty, Game Theory and Cartel Stability, Journal of Corporation Law, 31/2006
- Mauricio,A.J., Access of Damages Claimants to Leniency Material Held by National Competition Authorities or by the European Commission, p. 4; Common Law Review, dostupné na: http://papers.ssrn.com/so13/papers.cfm?abstract_id=2159946
- Neruda, R., Nejen o kriminalizaci kartelů. [cit. 3. srpna 2010] Dostupné z: <http://jinepravo.blogspot.com/2009/01/nejen-o-kriminalizaci-kartel.html>.
- Neruda, R., Soukromé či veřejné prosazování soutěžního práva?, Antitrust 4/2011, s. 154-160
- Petr, M., Hlavní změny v novém Leniency programu, Informační list UOHS č. 3/2007
- Pospíšil, I., Nejezchleb, K., Leniency program a další nástroje pro boj s bid riggingem, Antitrust 4/2011. Str. 182-187
- Raus, D.: Osmadvacetkrát v téže věci? Právní fórum č. 10, 2007, s. 365-366
- Riley,A., “The modernisation of EU anti-cartel enforcement: will the European Commission grasp the opportunity?”, ECLR 2010, 191-207

- Reynolds, M., Allen & Overy LLP, Antitrust developments: The EU Leniency Programme, ABA Spring meeting 2009
- Rudolecký, K., Morálka versus Leniency. Informační list ÚOHS, 2007, č. 3, s. 5. Dostupný na: http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2007
- Šámal, P., Trestněprávní postih tzv. horizontálních kartelů podle nového trestního zákoníku, Bulletin Advokacie, 2010, č. 7-8
- Sandhu, J.S., The European Commission's Leniency Policy: a success?“, ECLR 2007, 148-157
- Spagnolo, G. Leniency and whistleblowers in antitrust. London: Centre for Economic Policy Research, 2006
- Stephan, A., An Empirical Assessment of the 1996 Leniency Notice, University of East Anglia – Centre for Competition Policy, CPP Working paper no. 05-10, 2005 Dostupný na: <http://ssrn.com/abstract=911592>.
- Suurnäkki, S., Centella, M. L. T., Commission adopts revised Leniency Notice to reward companies that report hard-core cartels. Competition Policy Newsletter, 03/2005
- Vedder, H., “Spontaneous harmonisation of National (Competition) Laws in the Wake of the Modernisation of EC Competition law”, CompLRev 2004, 5-21
- Volcker, S., Case C-360/09, Pfleiderer AG v. Bundeskartellamt, Judgement of the Court of Justice (Grand Chamber) of 14 June 2011, Common Market Law Review 49: 2012, p. 695-720
- Walsh, D. J. Carrots and Sticks – Leniency and Fines in EC Cartel Cases. European Competition Law Review, 2009, č. 1
- Wils, W.P.J., The Relationship between Public Antitrust Enforcement and Private Actions for Damages’, *World Competition* 2009 (32) (1), 3-26
- Wils, W. P. J. Leniency in Antitrust Enforcement: Theory and Practice. *World Competition*, 2007, č. 30(1), s. 25-64
- Ysewyn, J., Jordan E. Cashing in on Cartels. *European Competition Law Review*, 2003, č. 6, s. 235-237

Použité předpisy a pokyny ČR

- zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (o ochraně hospodářské soutěže), ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 500/2004 Sb., Správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník
- zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů
- Sdělení předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže Ing. Josefa Bednáře o podmínkách aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut u zakázaných dohod narušujících soutěž, při jejichž splnění lze členům takových zakázaných dohod

neuložit pokutu nebo výši pokuty podstatně snížit. Brno: UOHS. Informační list Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže č.1/ 2002 Dostupný z: http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2002/Infolist2002-01leniency.pdf

- Program aplikace mírnějšího režimu při ukládání pokut (Leniency program), UOHS. Dostupný z: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/kartely-a-dominance/novy-leniency-program>.
- Důvodová zpráva k zákonu č. 360/2012
- Zákon č. 360/2012 kterým se novelizuje zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže

Použité předpisy a pokyny EU

- Smlouva o fungování Evropské unie (Celex 11957E)
- Nařízení Rady o provádění pravidel hospodářské soutěže stanovených v člancích 81 a 82 Smlouvy, č. 1/2003, ve znění pozdějších předpisů
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 o právu rozhodném pro mimosmluvní závazkové vztahy (Řím II)
- Pokyny pro výpočet pokut uložených podle čl. 23 odst. 2 písm. a) nařízení č. 1/2003 (2006/C 210/02).
- Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (1996/C 207/04).
- Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (2002/C 45/03).
- Oznámení Komise o ochraně před pokutami a snížení pokut v případech kartelů (2006/C 298/11)
- Oznámení Komise o spolupráci v rámci sítě orgánů pro ochranu hospodářské soutěže (2004/C 101/03)
- Oznámení Komise o spolupráci mezi Komisí a soudy členských států EU při aplikaci čl. 81 a čl. 82 (2004/C 101/04)
- Oznámení Komise č. 139/2004 o pravidlech pro přístup do spisu Komise v případech podle článků 81 a 82 Smlouvy o ES, článků 53, 54 a 57 Dohody o EHP a nařízení Rady (ES) (2005/C 325/07)
- 2006 ECN Modelový Leniency program
http://ec.europa.eu/competition/ecn/model_leniency_en.pdf
- revidovaný ECN Modelový Leniency program,
http://ec.europa.eu/competition/ecn/mlp_revised_2012_en.pdf
- Bílá kniha o žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES, KOM(2008) 165
- Zelená kniha o žalobách o náhradu škody způsobené porušením antimonopolních pravidel ES, KOM(2005)672

- Usnesení ze zasedání Rady hlav evropských orgánů pro hospodářskou soutěž ze dne 23. května 2012 o ochraně leniency materiálů v rámci občanskoprávního žalob o náhradu škody, k dispozici na:
http://ec.europa.eu/competition/ecn/leniency_material_protection_en.pdf
- Nařízení (ES) č. 1049/2001 Evropského parlamentu a Rady o přístupu veřejnosti k dokumentům Evropského parlamentu, Rady a Evropské Komise (Úř. věst L1 / 1)

Seznam rozhodnutí SDEU, Tribunálu a ESLP

- Rozhodnutí ESD C-14/68, Walt Wilhelm and others v. Bundeskartellamt.
- Rozhodnutí ESD C-374-87, Orkem v. Komise ES.
- Rozhodnutí ESD C-170/83, Hydrotherm.
- Rozhodnutí ESD C-185/95P, Baustahlegewebe v. Commission
- Rozhodnutí ESD C-344/98 Masterfoods
- Rozhodnutí ESD C-453/99, Courage v Crehan
- Rozhodnutí ESD C-204/00, Aalborg Portland
- Rozhodnutí ESD C-301/04 Commission v SGL Carbon Ag
- Rozhodnutí ESD C-295/04, C-297/04 and C-298/04 Vincenzo Manfredi and others v Lloyd Adriatico Assicurazioni SpA and others
- Rozhodnutí SDEU KME v. Commission C-272/09
- Rozhodnutí SDEU SOLVAY v. Commission C-109/10
- Rozhodnutí SDEU C-17/10 Toshiba corporation and Others v. Úřad na ochranu hospodářské soutěže
- Rozhodnutí SDEU C-365/12 Commission v Enbw Energie Baden-Wurttemberg
- Rozhodnutí SDEU C-536/11 Donau Chemie and Others
- Stanovisko generálního advokáta AG Jääskinen on case C-536/11 Donau Chemie and Others
- Rozhodnutí SDEU C-602/11 Schenker AG v Commission C-602/11
- Rozhodnutí SDEU C-360/09 Pfeleiderer v Bundeskartellamt C-360/09
- Stanovisko generálního advokáta AG Mazák ve věci C-360/09 Pfeleiderer AG v. Bundeskartellamt
- Rozhodnutí SDEU C-365/12 Commission v Enbw Energie Baden-Wurttemberg
- Rozhodnutí SPS T-23/99 LR AF 1998 v Commission
- Rozhodnutí SPS T-236/01 Tokai Carbon v. Komise
- Rozhodnutí SPS T-15/02 BASF v. Komise
- Rozhodnutí SPS T- 464/2004 Independent Music Publishers and Labels Association v Komise
- Rozhodnutí SPS T-339/04 a 340/04, France Telecom v. Commission
- Rozhodnutí SPS SCHINDLER Holding and others v. Commission T-138/07
- Rozhodnutí SPS T-213/00, CMACGM v. Commission
- Rozhodnutí SPS T-437/08 CDC Hydrogen Peroxide v Commission

- Rozhodnutí SPS T-344/08 EnBW Energie Baden-Wurttemberg v Commission
- Rozhodnutí ESLP Engel and others 5100/71

Seznam rozhodnutí Komise

- Rozhodnutí Komise COMP/36.545 PO/Amino acids
- Rozhodnutí Komise COMP/37.614 Interbrew + Alken Maes
- Rozhodnutí Komise COMP/37.750 French beer market
- Rozhodnutí Komise COMP/E/36.212 Carbonless paper (CLP))
- Rozhodnutí Komise Comp/C/38.069 Copper plumbing
- Rozhodnutí Komise COMP/C.38.381 Alrosa +DBCAG (part of beers group)
- Rozhodnutí Komise COMP/C.38.281 Raw Tobacco Italy
- Rozhodnutí Komise COMP/C.37.519 Methionine
- Rozhodnutí Komise COMP/E.37.027 Zinc phosphate
- Rozhodnutí Komise COMP/E.37.533 Chloine Chloride
- Rozhodnutí Komise COMP/E37.512 Vitamins
- Rozhodnutí Komise COMP/F/38.389 Gas Insulated Swichgear (GIS)
- Rozhodnutí Komise COMP/F/38.121 Fittings
- Rozhodnutí Komise COMP 38.069 Copper Plumbing Tubes
- Rozhodnutí Komise COMP/C/39.605 CRT Glass
- Rozhodnutí Komise COMP/C/39.309 LCD
- Rozhodnutí Komise COMP/C/39.437 TV and computer monitor tubes
- Rozhodnutí Komise COMP/38.899 Gas insulated switchgear.
- Rozhodnutí Komise COMP/E-1/38.823 – Elevators and escalators.
- Rozhodnutí Komise COMP/37.766 – Dutch beer market.
- Rozhodnutí Komise COMP/39.168 – Hard Haberdashery: Fasteners.
- Rozhodnutí Komise COMP/38.432 – Professional videotape.
- Rozhodnutí Komise COMP/39.165 – Flat glass.
- Rozhodnutí Komise COMP/38.629 – Chloroprene Rubber,.
- Rozhodnutí Komise COMP/38.543 – International Removal Services.
- Rozhodnutí Komise COMP/38.695 – Sodium chlorate.
- Rozhodnutí Komise COMP/39.180 – Aluminium fluoride.
- Rozhodnutí Komise COMP/39.181 – Paraffin Waxes.
- Rozhodnutí Komise COMP/39.406 – Marine Hoses.
- Rozhodnutí Komise COMP/ 39.396 - Calcium Carbide.
- Rozhodnutí Komise COMP/ 37.956 - Concrete reinforcing

Seznam rozhodnutí českých soudů a ÚOHS

- Rozhodnutí Úřadu, sp. zn. S 106/04-4340/04-ORP - Energetické a iontové nápoje.

- Rozhodnutí Úřadu, sp. zn. S 222/06-3113/2007/710 - Plynem izolované spínací ústrojí.
- Rozhodnutí Úřadu, sp. zn. S 50/2006-14238/2007/710 - Tipsport.
- Rozhodnutí Úřadu, sp.zn. S147/2008/KD-16672/2009/820 - RWE Transgas.
- Rozhodnutí Úřadu, sp. Zn. S13/2009/KD-12816/2010/850/Edo – CRT obrazovky
- Rozhodnutí Úřadu, sp.zn. S 9/05 a rozhodnutí předsedy Úřadu Tupperware, sp.zn. R 17/2005
- Rozhodnutí Úřadu sp.zn. -S169/2008/KD-368/2011/850/KNe- Čistící prostředky
- Rozhodnutí Úřadu sp. Zn. S346/2010/KD-21896/2010/850/KNe – Odpadový hospodářství
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 27. října 2003 sp. zn. S 165/03-6152/03-ORP– spol. T-Mobile
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 6. června 2005 sp. zn. 1/05-3865/05-OOHS – Lesy ČR
- Rozhodnutí Úřadu ze dne 3. srpna 2007 sp. zn. S 50/2006-14238/2007/710- Ringier
- Rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn. 62 Ca 4/2007.
- Rozsudek Krajského soudu v Brně, sp. zn. 62 Ca 22/2007.
- Rozsudek NSS, sp. zn. 7 Afs 7/2008.
- Rozsudek NSS, sp.zn. 5 As 61/2005.
- Rozsudek NSS, sp.zn. 2 Afs 93/200
- Rozsudek US sp.zn. II US 192/05

Ostatní

- Informační list ÚOHS, soukromé prosazování soutěžního práva, Brno, č. 4 (2008), s. 5 Dostupné z:
http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2008/Infolist_2008_04_Private_enforcement.pdf
- Informační listy ÚOHS, Konference o prosazování soutěžního práva v nových členských státech EU, č. 2, 2010. Dostupný na:
http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/Informacni_listy/2010/Infolist_2010_02_konference.pdf
- Evropský parlament, Parliamentary questions: Joint answer given by Ms Kroes on behalf of the Commission to written questions E-0890/09, E-0891/09, E-0892/09, 2 April 2009
- N. Kroes, “Reinforcing the Fight against Cartels and Developing Private Antitrust Damage Actions: Two Tools for a more Competitive Europe,” Speech delivered to Commission/IBA Joint Conference on EC Competition Policy, Brussels (March 2007)
- Kroes N., Enforcement of Prohibition of Cartels in Europe, speech presented at the 11th Annual EU Competition Law and Policy Workshop, EUI Florence 2006
- W.P.J. Wils, “Is Criminalization of EU Competition Law the Answer?” Speech delivered to ACLE Conference on Remedies and Sanctions in Competition Policy, Amsterdam (February 2005).

- S.D. Hammond, “Cornerstones of an Effective Leniency Program,” Speech delivered to ICN Workshop on Leniency Programs, Sydney (November 2004)
- DG Competition Tisková zpráva, MEMO/02/23 (February, 2002)
- DG Competition Tisková zpráva, IP/01/1011 (July, 2001)
- DG Competition Tisková zpráva IP/04/1313
- Evropská Komise; MEMO/02/23, dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-02-23_en.htm?locale=en
- Evropská Komise; MEMO; Commission Leniency Notice – frequently asked questions. Dostupné na: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-06-357_en.htm?locale=en
- Tisková zpráva IP/06/1705, 7th December 2006
- Komentáře ABA Section of the Antitrust Law and Section of International Law na veřejnou výzvu komentáře návrhu Oznámení Komise, dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html
- Komentář Linklaters, ECLF, Allen & Overy and ABA na návrh Leniency oznámení 2006 dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/cartels/legislation/leniency_consultation.html
- Vyjádření Evropské komise v souladu s čl. 15 (3) nařízení 1/2003 ku případu HC08C03243, November 3, 2011, dostupné na: http://ec.europa.eu/competition/court/amicus_curiae_2011_national_grid_en.pdf,
- Joaquín Almunia’s speech: 8 June 2012, SPEECH/12/428, dostupné na: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/12/428>
- Kroes, N. Enforcement of Prohibition of Cartels in Europe, proslov prezentovaný na 11. Výročním EU Competition Law and Policy Workshopu, EUI Florence, 2.–3. června 2006. Dostupný na [http://www.eui.eu/RSCAS/Research/Competition/2006\(pdf\)/200610-COMPed-Kroes.pdf](http://www.eui.eu/RSCAS/Research/Competition/2006(pdf)/200610-COMPed-Kroes.pdf)
- Kroes, N. The First Hundred Days, projev ze dne 7. dubna 2005. Dostupný na: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/05/205&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>
- Úřad pro ochranu hospodářské soutěže. Výroční zpráva 2009. Brno: ÚOHS 2009 Dostupná na: http://www.compet.cz/fileadmin/user_upload/VZ_verejnost/Vyrocní_zprava_2009.pdf
- Tisková zpráva ÚOHS ze dne 25.11.2010: Sankce pro kartel výrobců CRT obrazovek byla potvrzena. Dostupné na: <http://www.compet.cz/hospodarska-soutez/aktuality-z-hospodarske-souteze/sankce-pro-kartel-vyrobcu-crt-obrazovek-byla-potvrzena>

Klíčová slova

- Program shovívavosti
- Leniency program
- Kartely
- Imunita
- Snížení pokuty

Key words

- Leniency Programme
- Cartels
- Immunity
- Reduction of fine